

AIM



„PERCEPȚIA IMM-URILOR PRIVIND MEDIUL DE AFACERI ȘI INTEGRAREA EUROPEANĂ ÎN REPUBLICA MOLDOVA – 2025”

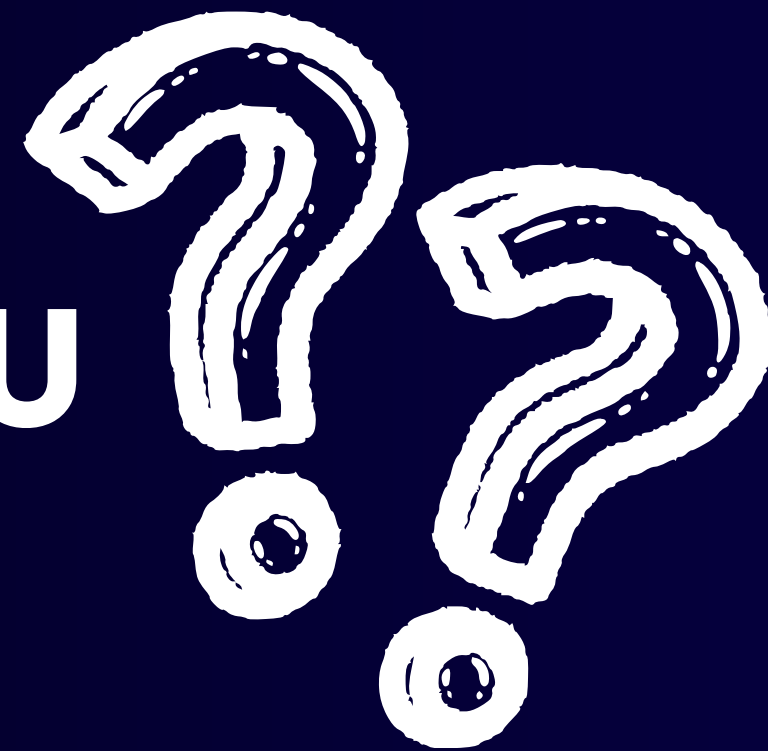
14 IANUARIE 2026

Activitatea face parte din cadrul proiectului „Politici și măsuri de susținere a IMM-lor în Republica Moldova în contextul integrării europene”. Proiectul este finanțat de către Fundația Soros Moldova și este implementat de către AIM în perioada mai 2025 – decembrie 2026.

CUPRINS:

- **Obiectivele studiului**
- **Metodologia și eșantion**
- **Capitolul 1. Percepții generale privind mediul de afaceri în Republica Moldova**
- **Capitolul 2. Percepția față de procesul de integrare europeană**
- **Capitolul 3. Participarea la programe de sprijin și finanțare**
- **Capitolul 4. Influența crizelor și nivelul de dezinformare**
- **Concluzii**

DE CE AM REALIZAT ACEST STUDIU



- Mediul IMM-urilor este motorul economiei locale
- Provocările recente: crize economice, energetice și geopolitice
- Integrarea europeană oferă oportunități, dar implică adaptări și investiții



Scop: să înțelegem cum IMM-urile percep mediul de afaceri și pregătirea pentru UE

OBIECTIVELE STUDIULUI

Evaluarea percepțiilor IMM-urilor asupra mediului de afaceri

Identificarea provocărilor curente

Analiza nivelului de pregătire pentru integrarea europeană

Evaluarea accesului la programe de sprijin și finanțare

METODOLOGIE ȘI EȘANTION

Eșantion: 397 IMM-uri (334 național, 63 membri AIM)

Stratificare: regiune și dimensiune (micro, mici, mijlocii)

Metode: CATI (telefon) 70%, CAWI (chestionar) 20%, CAPI (față în față) 10%

Durata interviului: 15–20 minute, colectare oct–nov 2025

SUMMAR EXECUTIV



IMM-urile din Republica Moldova au demonstrat o reziliență în fața crizelor suprapuse, însă trecerea la standardele UE necesită o evoluție de la "supraviețuire" la "competitivitate tehnică" prin suport direcționat.

* Radiografia Rezilienței (Impactul Crizelor)

- **Criza Energetică** – Cel mai mare șoc: A afectat grav 37,7% din companii, fiind factorul principal care a epuizat rezervele de capital necesare investițiilor.
- **Securitatea Economică**: Majoritatea companiilor (peste 50%) se află într-o zonă de stabilitate medie, însă microîntreprinderile rămân cele mai vulnerabile la șocuri externe.
- **Decuplarea de Est**: Exporturile către piețele tradiționale (Rusia, Belarus) au devenit marginale (sub 4%), confirmând reorientarea definitivă către Vest.

SUMMAR EXECUTIV



* Provocările Internaționalizării

- **Ancora Românească:** România este principala poartă de export (25,4% pentru membrii AIM), dar restul pieței UE rămâne o oportunitate încă neexploatăă pentru 76% dintre IMM-uri.
- **Barierile Exportului:** Lipsa partenerilor comerciali externi (22,2%) și costurile logistice ridicate (19%) sunt principalele frâne în calea expansiunii.
- **Piața Muncii:** Migrația angajaților calificați către salarii mai mari în UE este o îngrijorare majoră pentru 35,9% dintre antreprenori.

* Nevoile Concrete pentru Integrare

- **De la Bani la Know-How:** Companiile nu solicită doar finanțare, ci asistență juridică (48,8%) și ghiduri practice privind standardele tehnice ale UE (66,7%).
- **Suport Administrativ:** 57,1% dintre companii au nevoie de ajutor direct la scrierea proiectelor pentru a putea accesa fondurile europene disponibile.
- **Combaterea Dezinformării:** Aproape o treime din mediul de afaceri se simte afectat de propagandă, ceea ce necesită o comunicare guvernamentală clară, bazată pe date economice reci.

Capitolul 1. Percepții generale privind mediul de afaceri în Republica Moldova

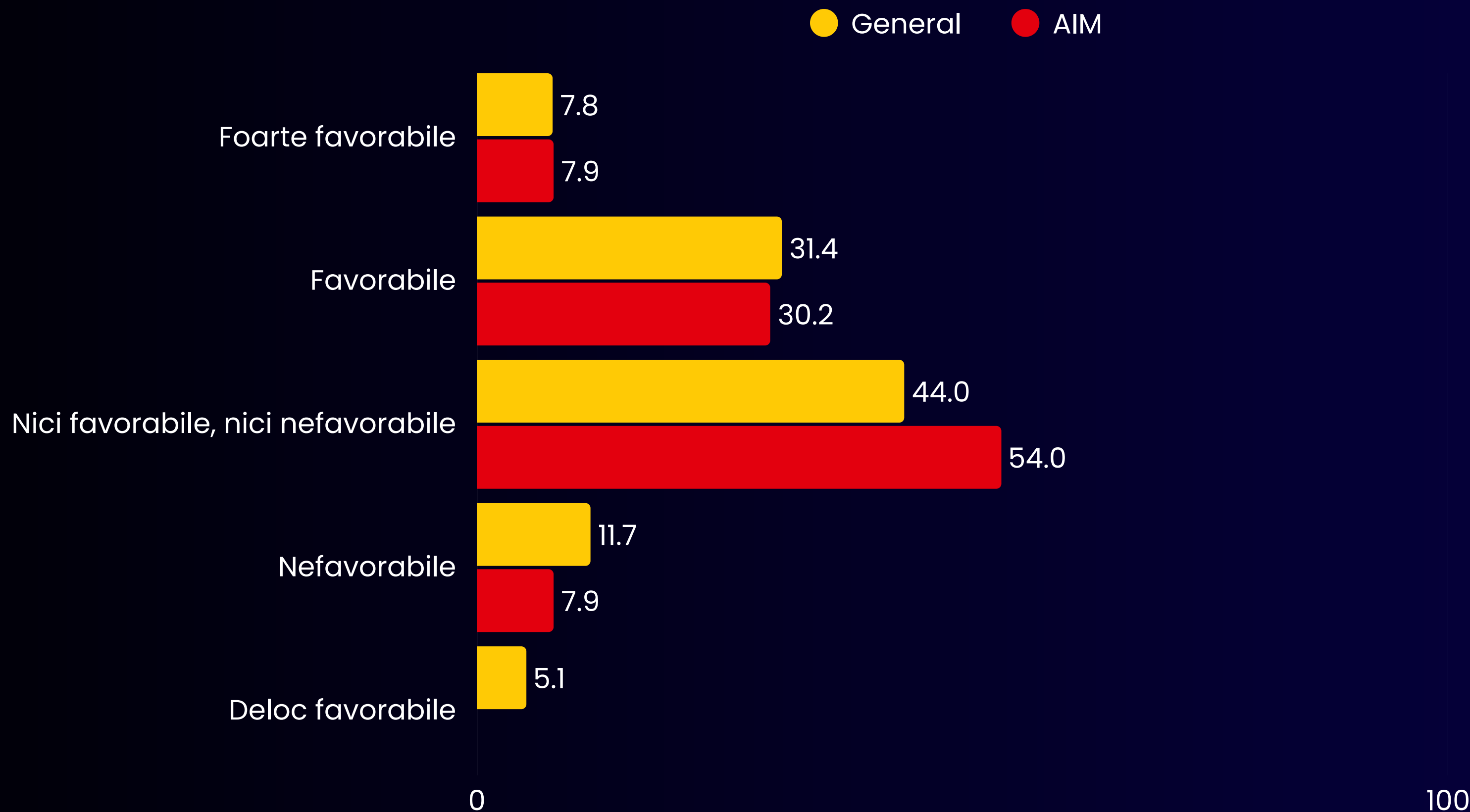
44% CONDIȚIILE DE BUSINESS CA FIIND „NICI FAVORABILE, NICI NEFAVORABILE”

39% FAVORABIL → OPORTUNITĂȚI DE DEZVOLTARE

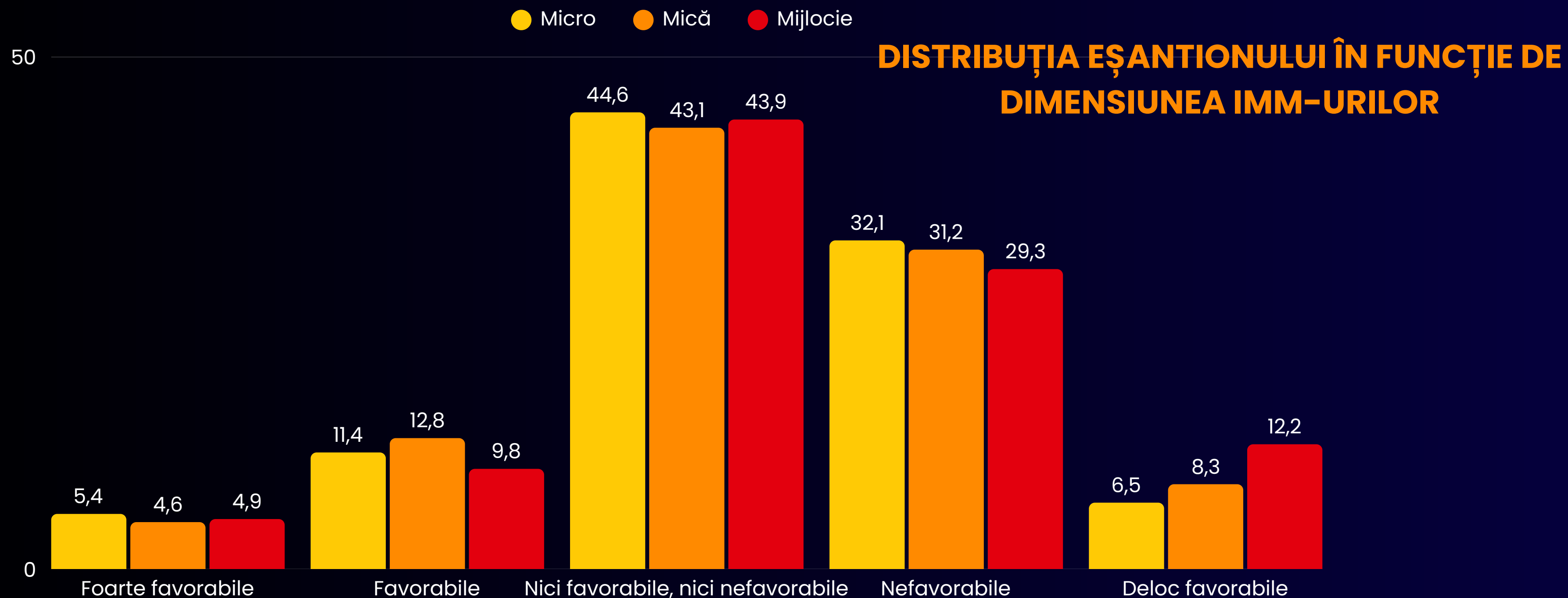
16% NEFAVORABIL → DIFICULTĂȚI ȘI BARIERE

1

Pe o scară de la 1 la 5 (1 – foarte nefavorabile, 5 – foarte favorabile),
Cum evaluați, în general, condițiile pentru activitatea IMM-urilor în Republica Moldova?

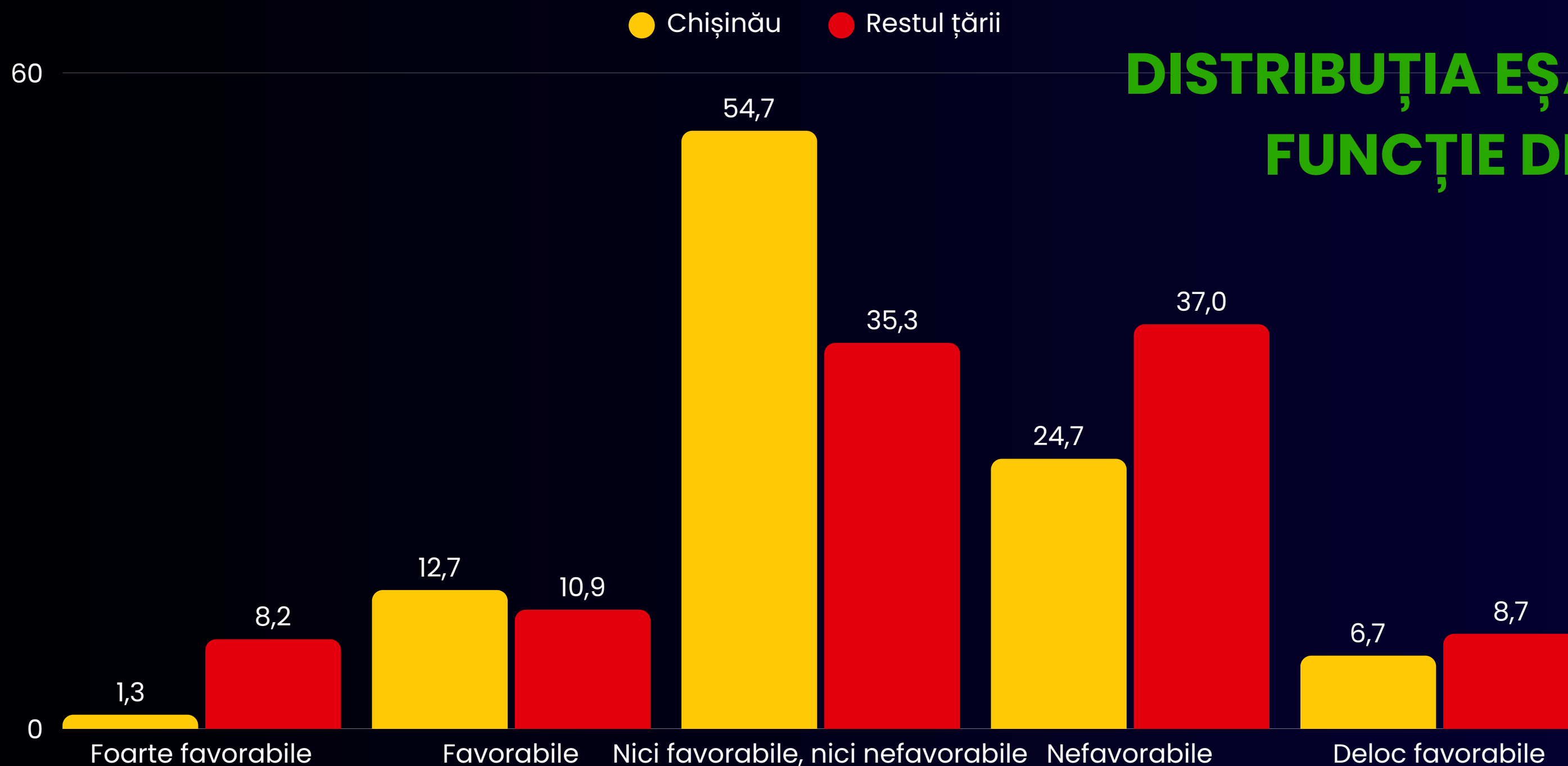


1 Pe o scară de la 1 la 5 (1 – foarte nefavorabile, 5 – foarte favorabile), Cum evaluați, în general, condițiile pentru activitatea IMM-urilor în Republica Moldova?



1

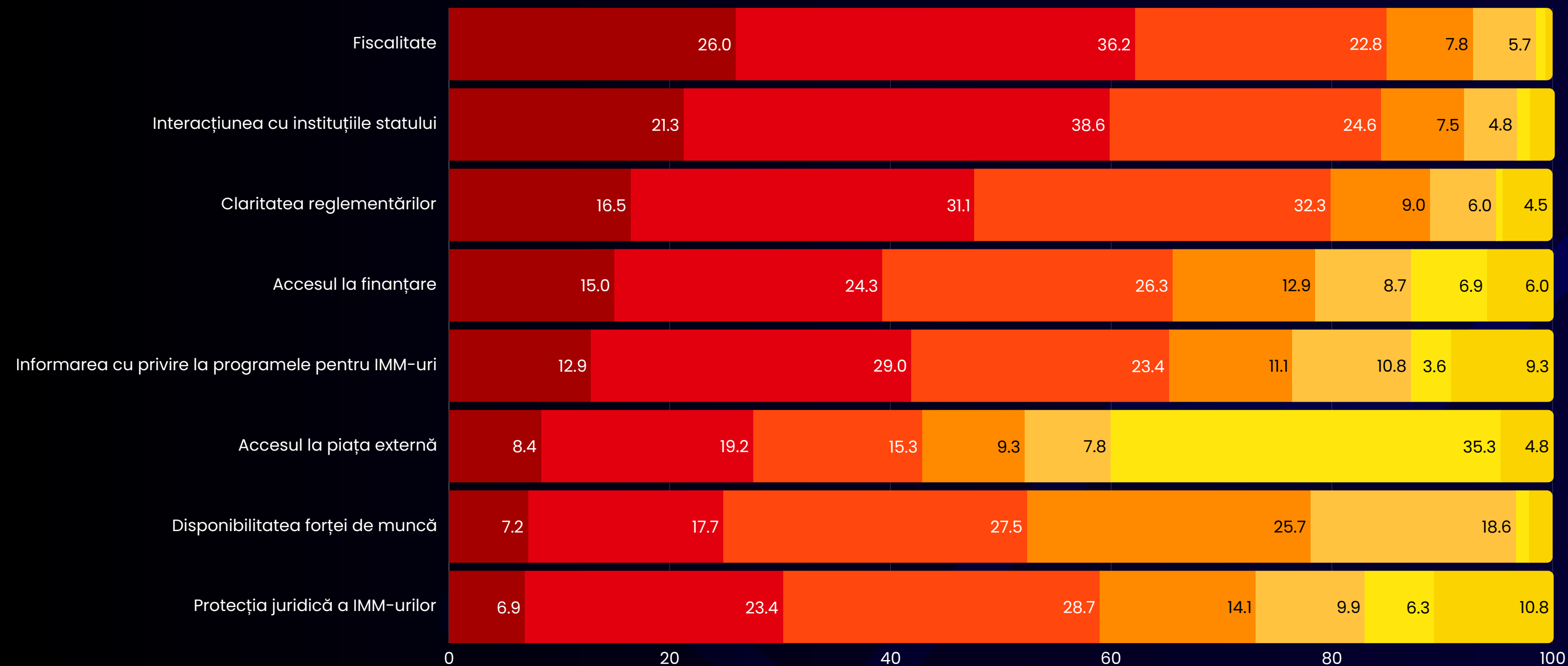
Pe o scară de la 1 la 5 (1 – foarte nefavorabile, 5 – foarte favorabile),
Cum evaluați, în general, condițiile pentru activitatea IMM-urilor în Republica Moldova?



2

Vă rog să evaluați pe o scală de la 1 (deloc favorabil) la 5 (foarte favorabil), următoarele aspecte ale mediului de afaceri pentru întreprinderile mici și mijlocii din Republica Moldova.

Foarte favorabil Mai degrabă favorabil Mediu Mai degrabă nefavorabil Deloc favorabil Nu se aplică
Nu știu/Nu răspund



GENERAL

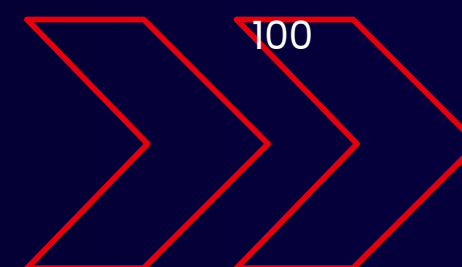
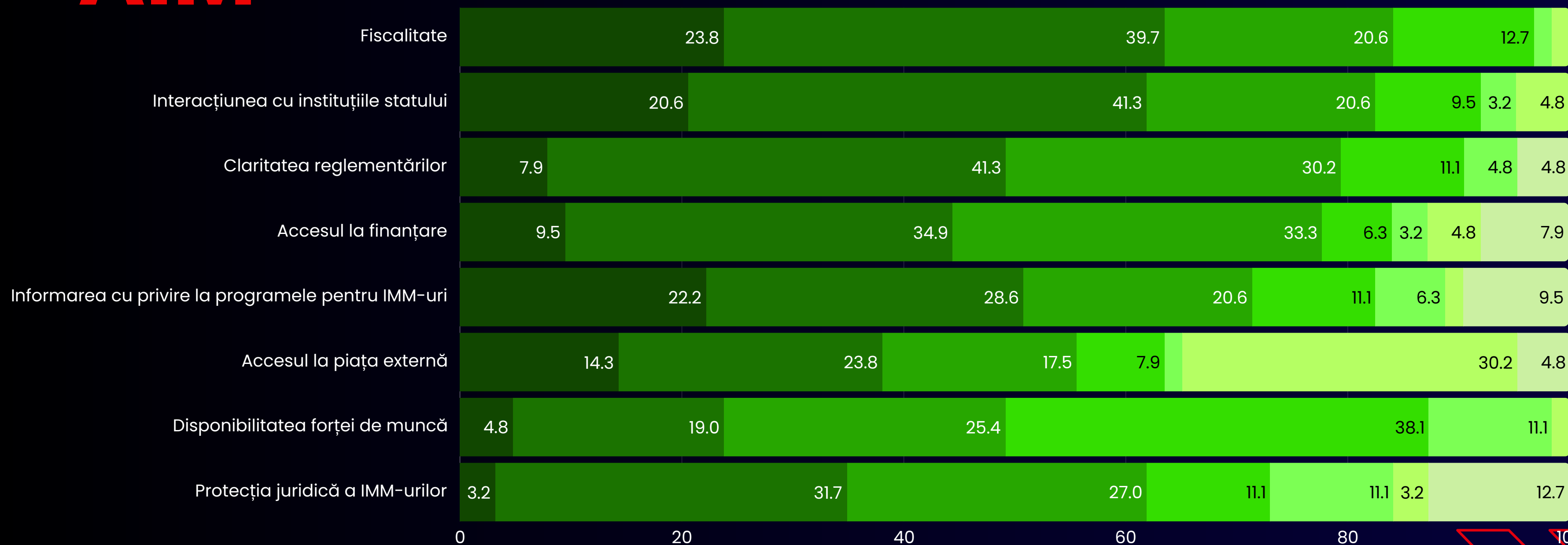
2

Vă rog să evaluați pe o scală de la 1 (deloc favorabil) la 5 (foarte favorabil), următoarele aspecte ale mediului de afaceri pentru întreprinderile mici și mijlocii din Republica Moldova.

AIM

Foarte favorabil Mai degrabă favorabil Mediu Mai degrabă nefavorabil Deloc favorabil Nu se aplică

Nu știu/Nu răspund



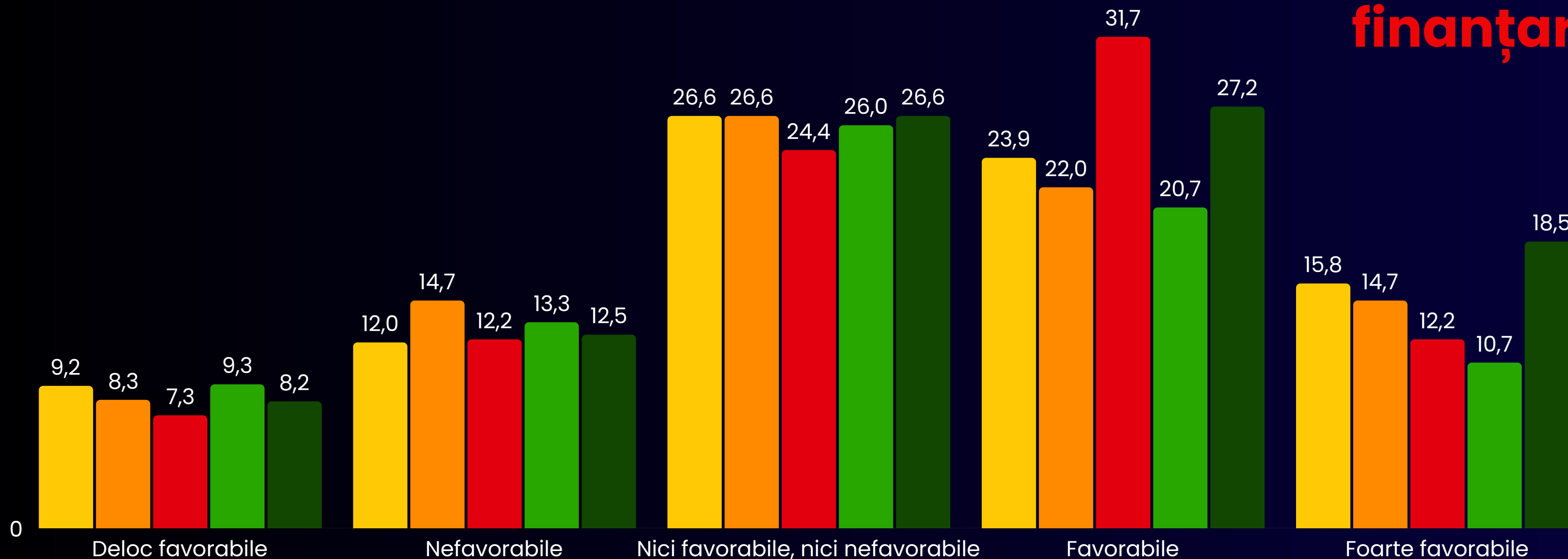
2

Vă rog să evaluați pe o scală de la 1 (deloc favorabil) la 5 (foarte favorabil), următoarele aspecte ale mediului de afaceri pentru întreprinderile mici și mijlocii din Republica Moldova.

35

● Micro ● Mică ● Mijlocie ● Chișinău ● Restul țării

**Accesul la
finanțare**



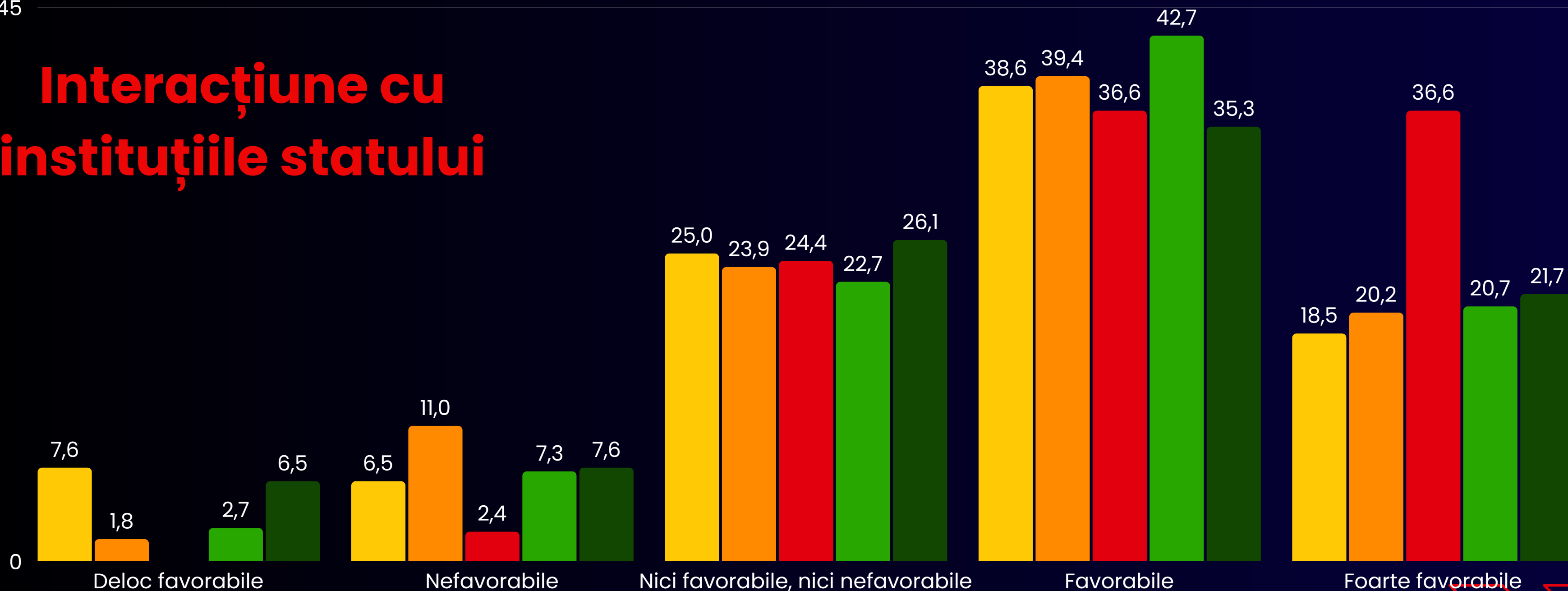
2

Vă rog să evaluați pe o scală de la 1 (deloc favorabil) la 5 (foarte favorabil), următoarele aspecte ale mediului de afaceri pentru întreprinderile mici și mijlocii din Republica Moldova.

● Micro ● Mică ● Mijlocie ● Chișinău ● Restul țării

45

Interacțiune cu instituțiile statului



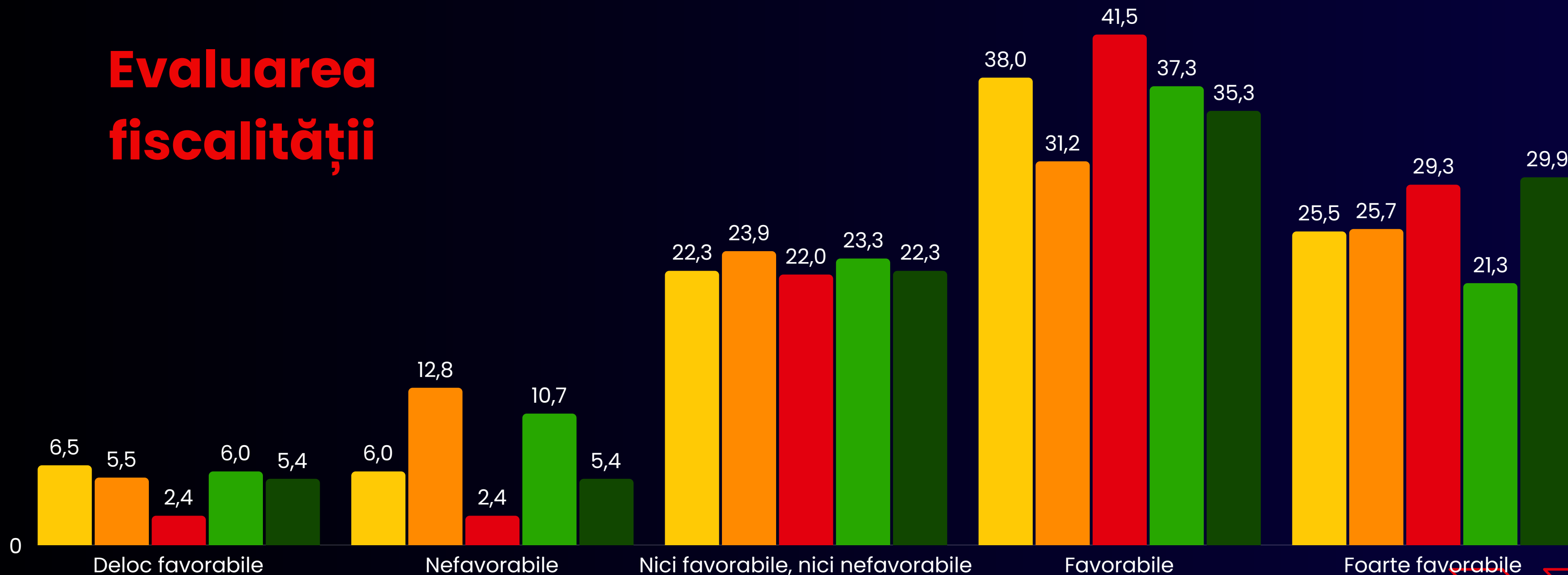
2

Vă rog să evaluați pe o scală de la 1 (deloc favorabil) la 5 (foarte favorabil), următoarele aspecte ale mediului de afaceri pentru întreprinderile mici și mijlocii din Republica Moldova.

● Micro ● Mică ● Mijlocie ● Chișinău ● Restul țării

45

Evaluarea fiscalității



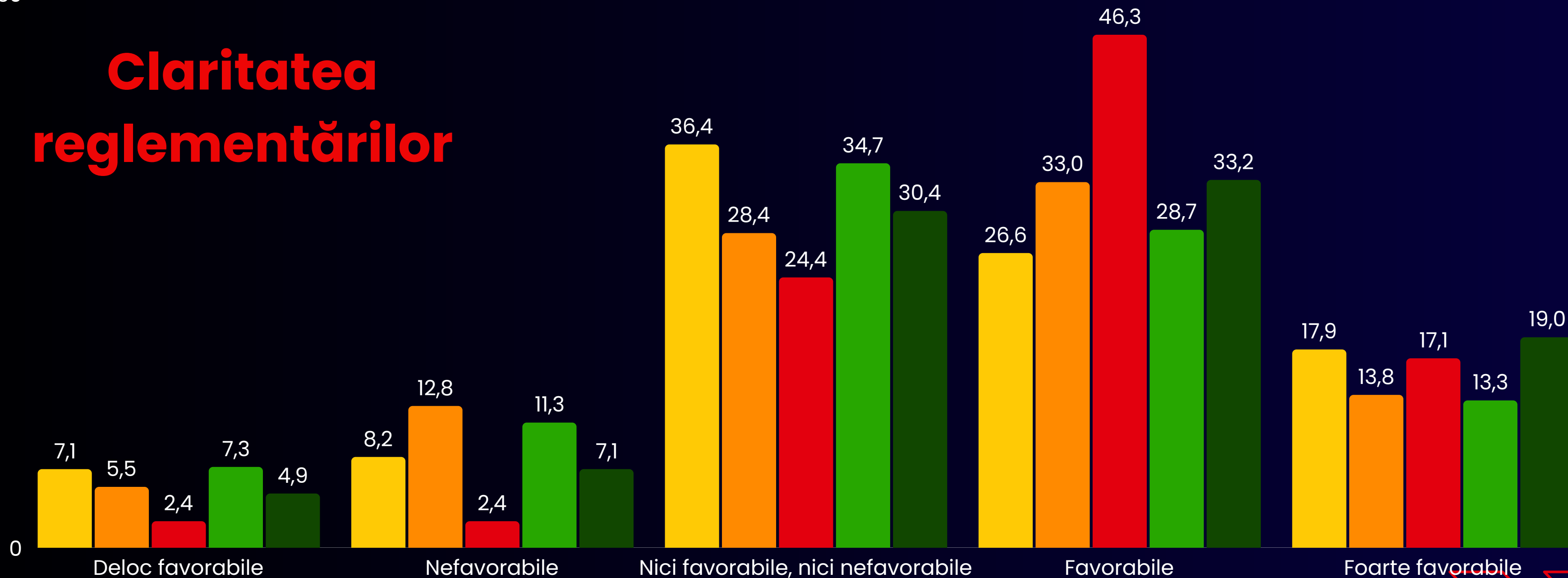
2

Vă rog să evaluați pe o scală de la 1 (deloc favorabil) la 5 (foarte favorabil), următoarele aspecte ale mediului de afaceri pentru întreprinderile mici și mijlocii din Republica Moldova.

● Micro ● Mică ● Mijlocie ● Chișinău ● Restul țării

50

Claritatea reglementărilor



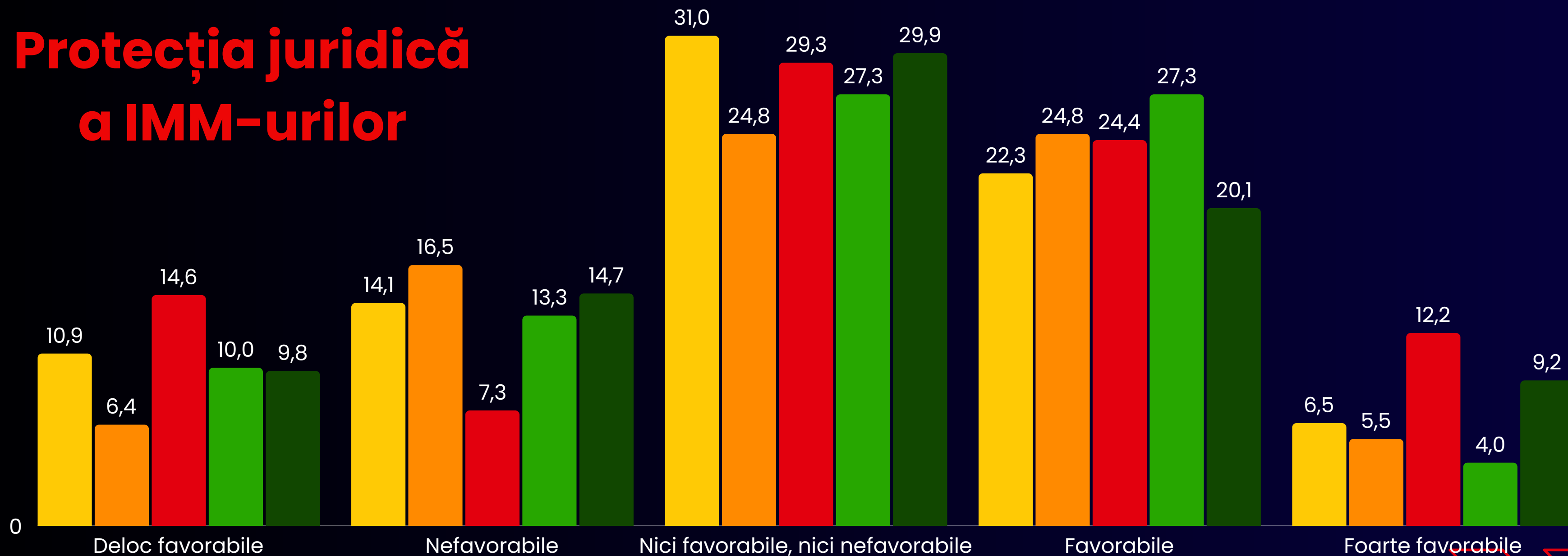
2

Vă rog să evaluați pe o scală de la 1 (deloc favorabil) la 5 (foarte favorabil), următoarele aspecte ale mediului de afaceri pentru întreprinderile mici și mijlocii din Republica Moldova.

● Micro ● Mică ● Mijlocie ● Chișinău ● Restul țării

35

Protecția juridică a IMM-urilor



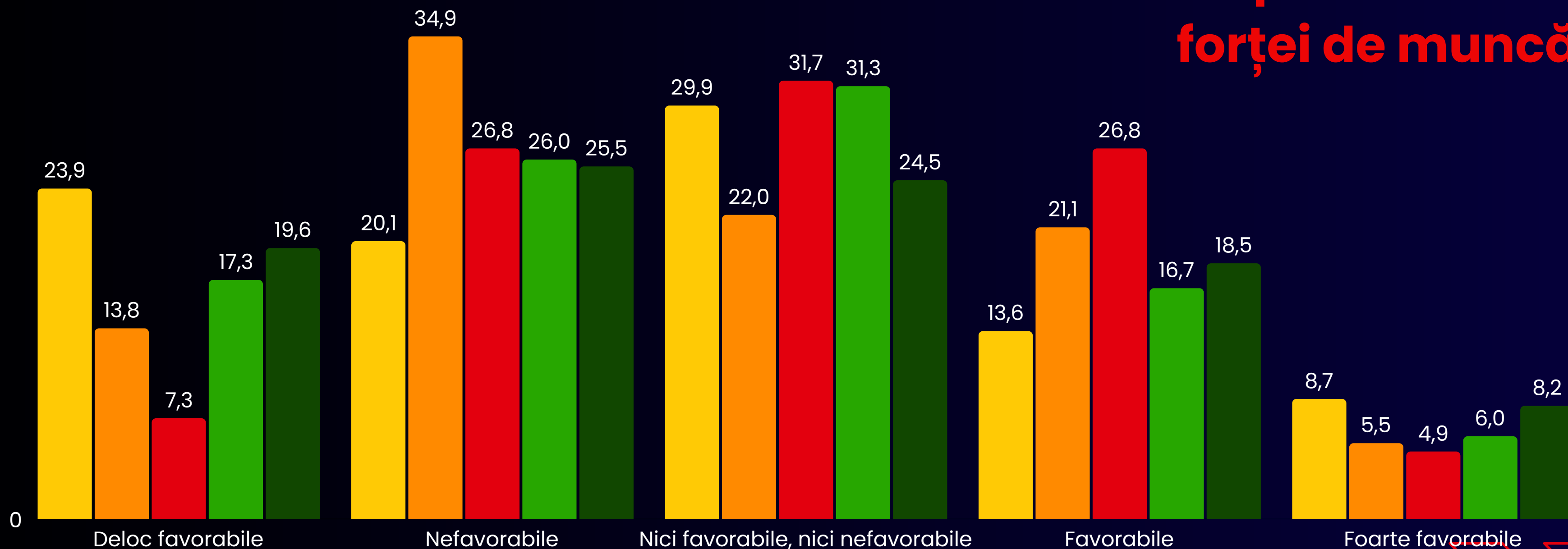
2

Vă rog să evaluați pe o scală de la 1 (deloc favorabil) la 5 (foarte favorabil), următoarele aspecte ale mediului de afaceri pentru întreprinderile mici și mijlocii din Republica Moldova.

● Micro ● Mică ● Mijlocie ● Chișinău ● Restul țării

40

Disponibilitatea
forței de muncă



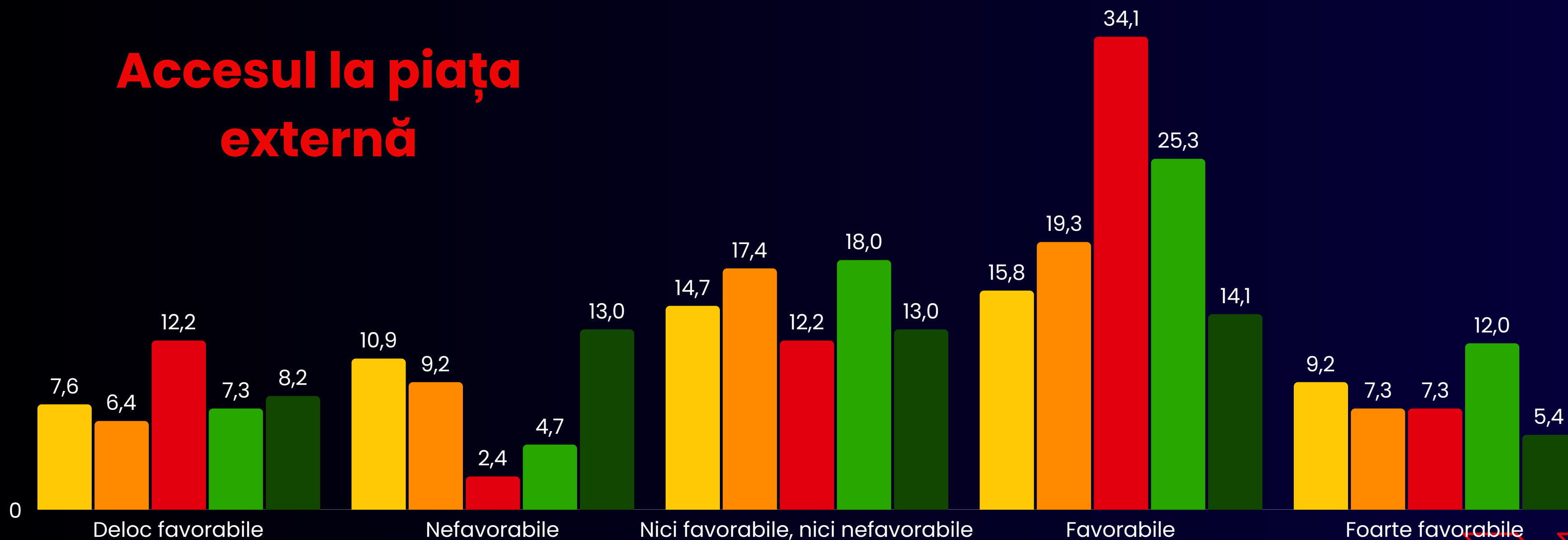
2

Vă rog să evaluați pe o scală de la 1 (deloc favorabil) la 5 (foarte favorabil), următoarele aspecte ale mediului de afaceri pentru întreprinderile mici și mijlocii din Republica Moldova.

● Micro ● Mică ● Mijlocie ● Chișinău ● Restul țării

40

Accesul la piața externă



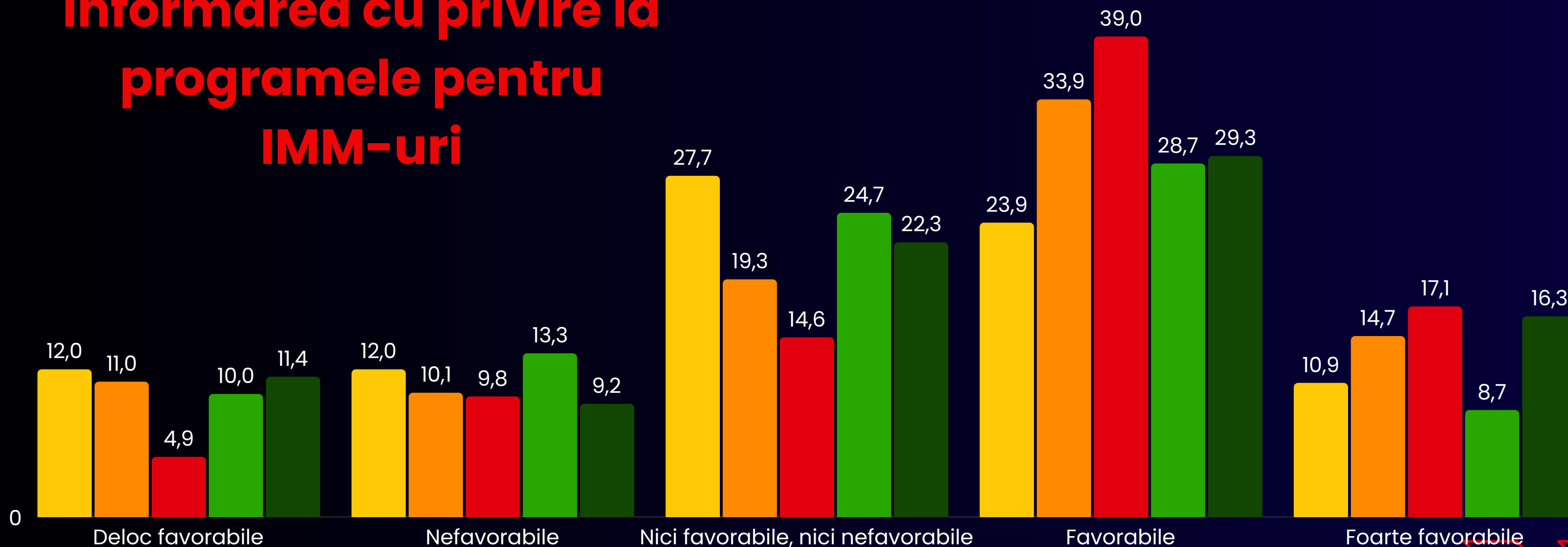
2

Vă rog să evaluați pe o scală de la 1 (deloc favorabil) la 5 (foarte favorabil), următoarele aspecte ale mediului de afaceri pentru întreprinderile mici și mijlocii din Republica Moldova.

● Micro ● Mică ● Mijlocie ● Chișinău ● Restul țării

45

Informarea cu privire la programele pentru IMM-uri

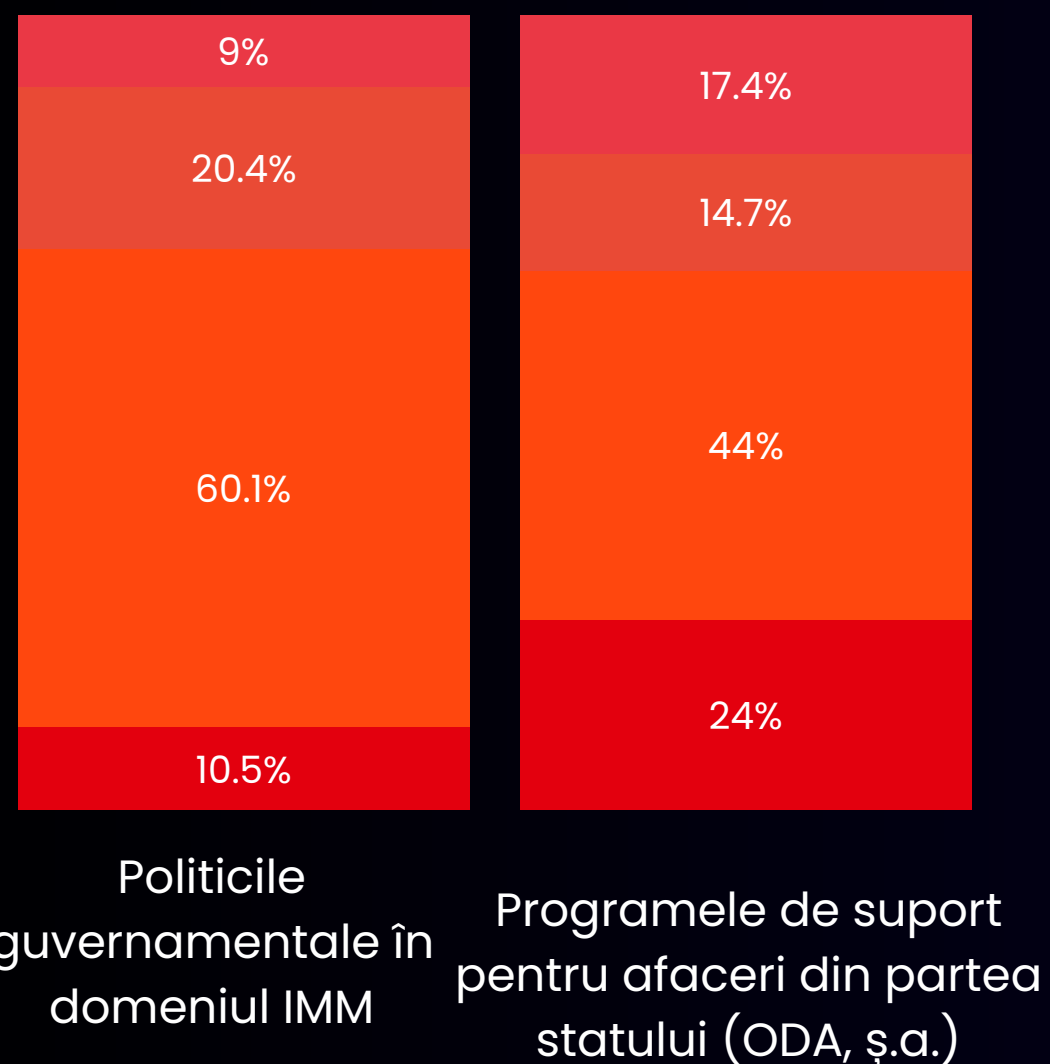


3

În ce măsură considerați că politicile și/sau programele de suport susțin suficient dezvoltarea IMM-urilor? (%)

General

- Susțin pe deplin
- Susțin parțial
- Nu susțin
- Nu știu/Nu răspund



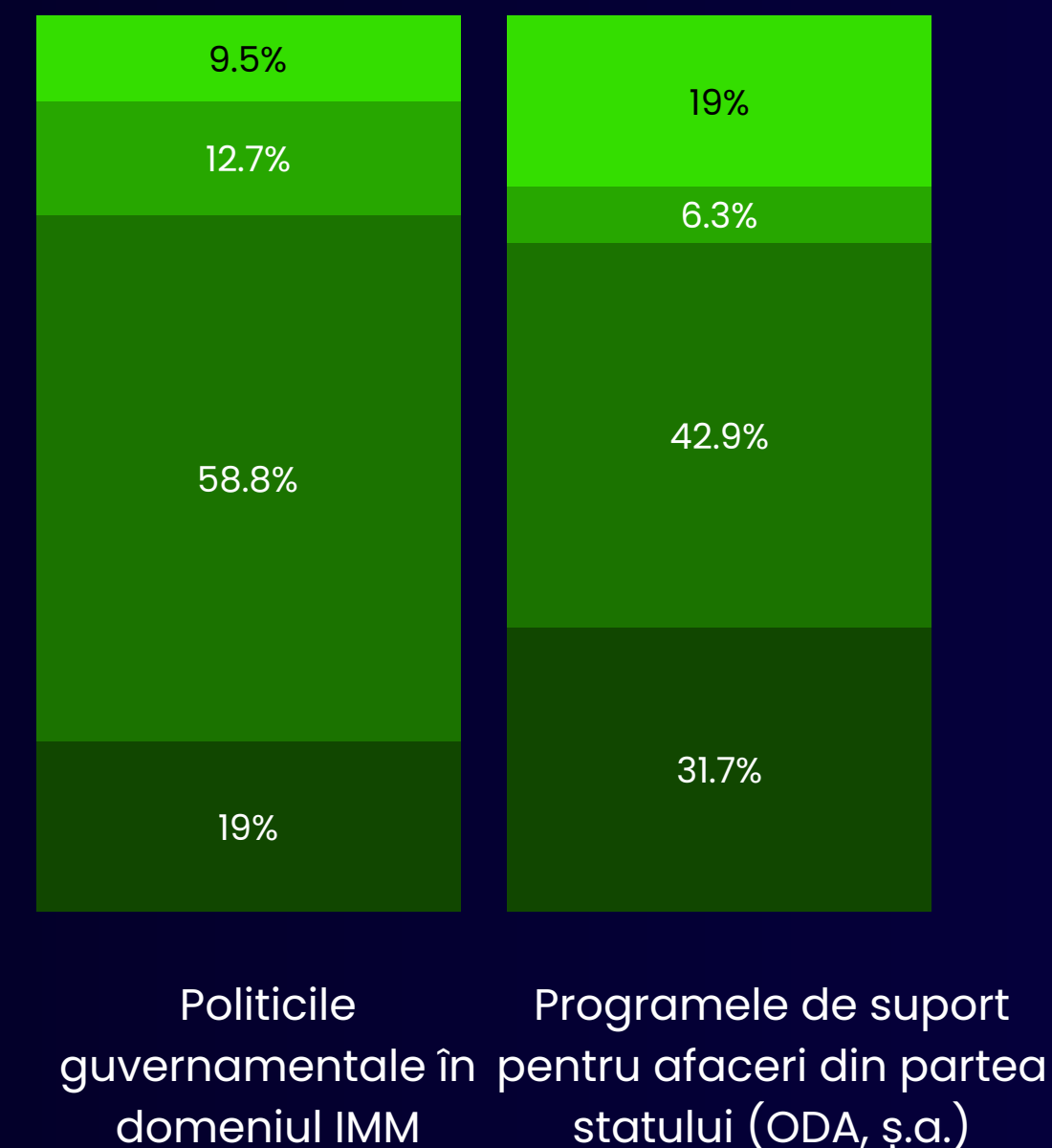
68% consideră că programele concrete de sprijin pentru afaceri (de exemplu, cele oferite prin ODA) oferă un anumit nivel de sprijin, chiar dacă în mare parte parțial.

60% consideră că politicile guvernamentale susțin doar parțial dezvoltarea IMM-urilor,

20% consideră că politicile guvernamentale nu oferă sprijin real.

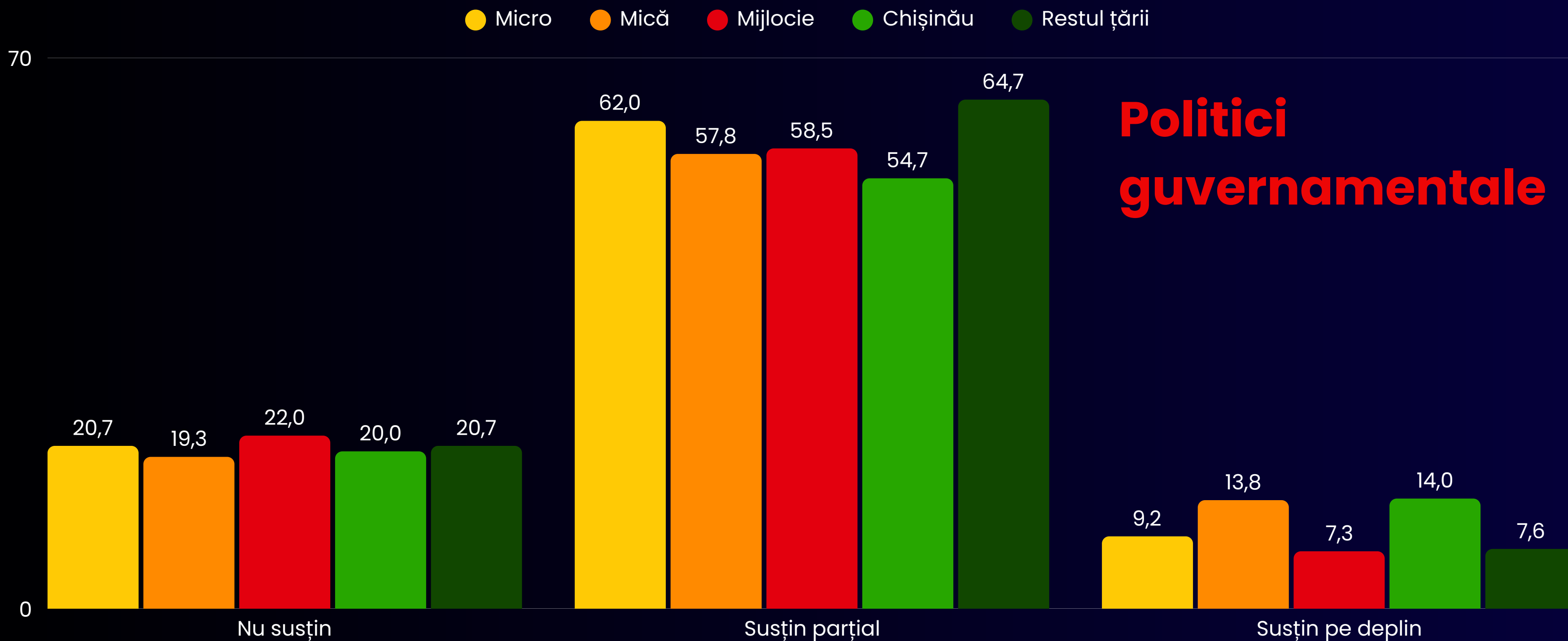
AIM

- Susțin pe deplin
- Susțin parțial
- Nu susțin
- Nu știu/Nu răspund



3

În ce măsură considerați că politicile și/sau programele de suport susțin suficient dezvoltarea IMM-urilor? (%)



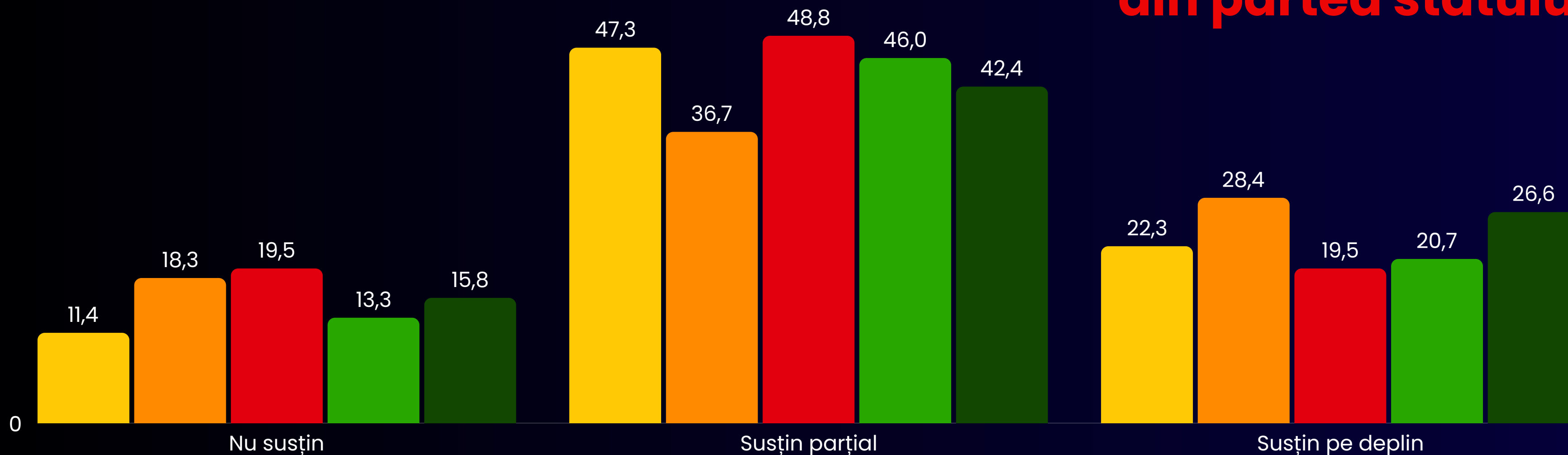
3

În ce măsură considerați că politicile și/sau programele de suport susțin suficient dezvoltarea IMM-urilor? (%)

● Micro ● Mică ● Mijlocie ● Chișinău ● Restul țării

70

**Programe de suport
din partea statului**



CAPITOLUL 2

PERCEPȚIA FAȚĂ DE PROCESUL DE INTEGRARE EUROPEANĂ

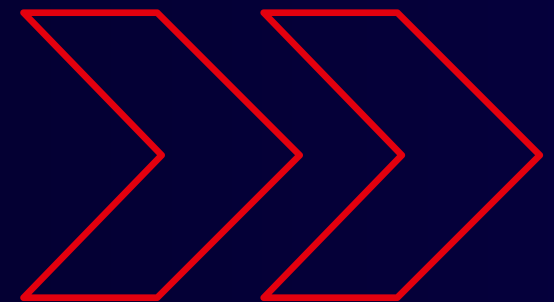
Scop:

Înțelegerea atitudinii IMM-urilor față de integrarea europeană

Gradul de informare și pregătire al IMM-urilor

Beneficii și provocări anticipate

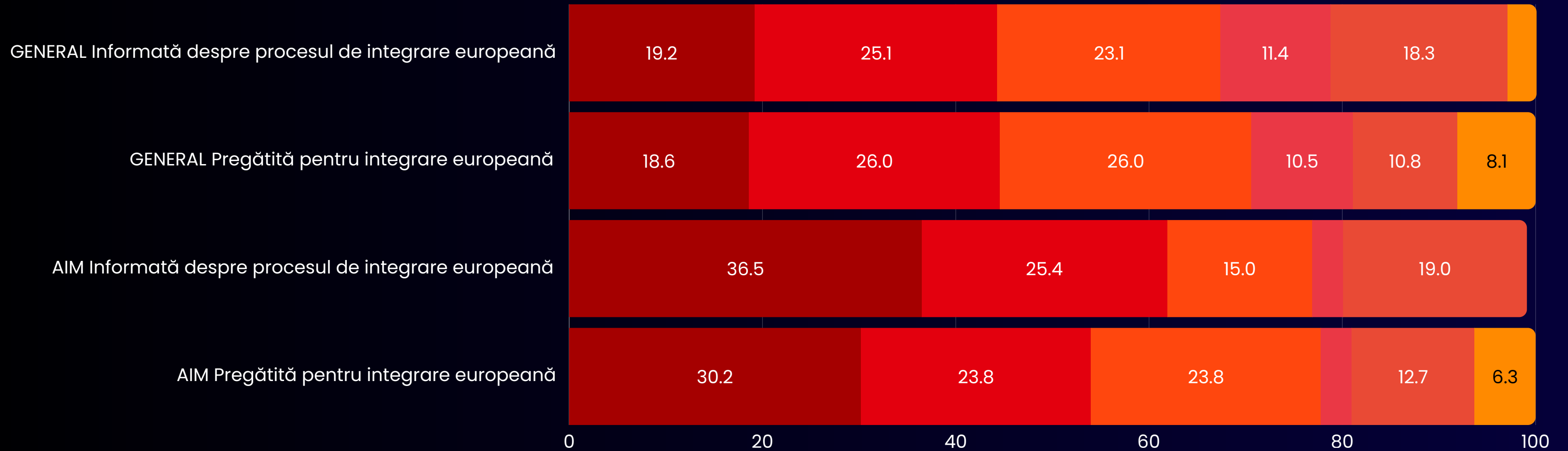
Posibil impact asupra activităților IMM-urilor



4

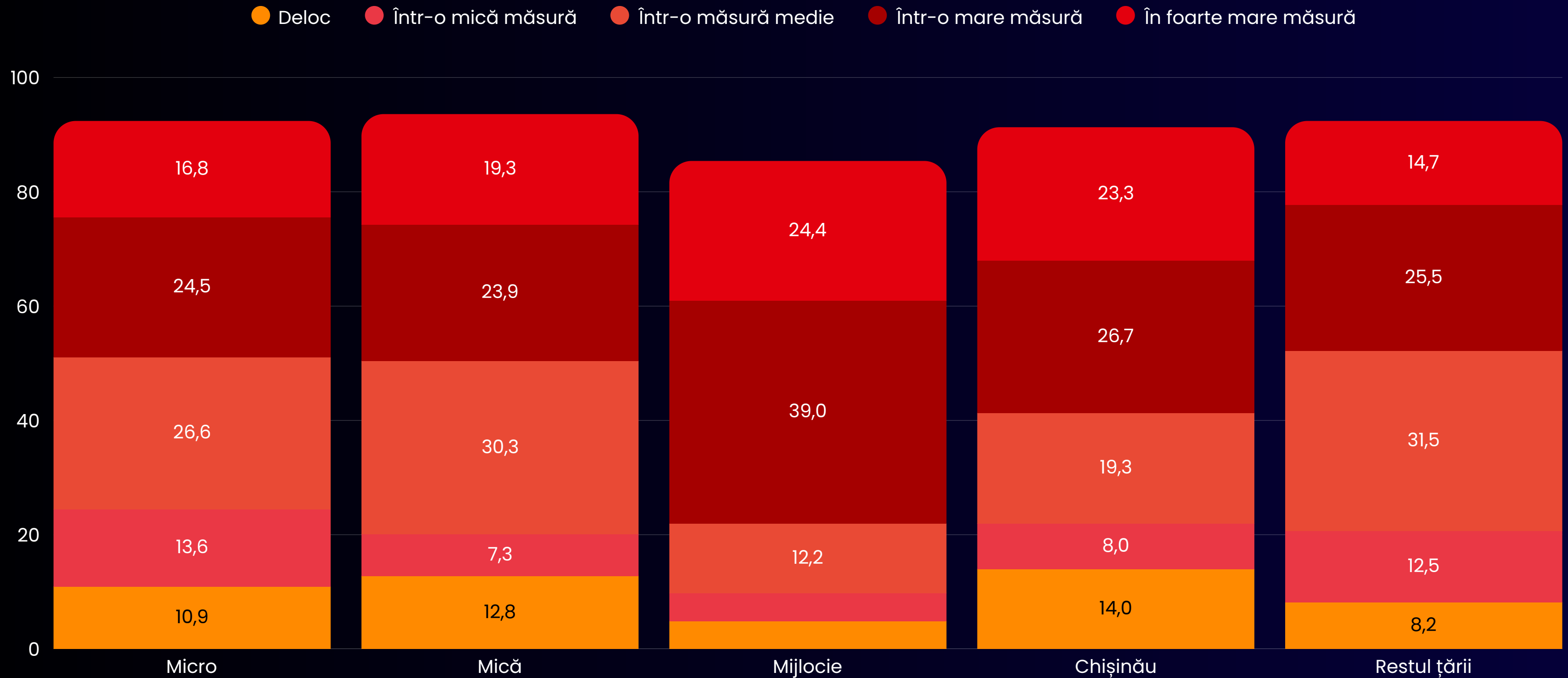
În ce măsură compania dvs. este informată despre procesul de integrare europeană? Răspundeți pe o scală de la 1 (deloc) la 5 (în foarte mare măsură)

● În foarte mare măsură ● Într-o mare măsură ● Într-o măsură medie ● Într-o mică măsură
● Deloc ● Nu știu/Nu răspund



4

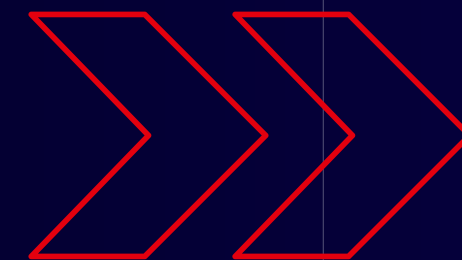
În ce măsură compania dvs. este informată despre procesul de integrare europeană? Răspundeți pe o scală de la 1 (deloc) la 5 (în foarte mare măsură)



5

Care considerați că sunt principalele beneficii pentru IMM-uri de la integrarea europeană? (maximum 3 răspunsuri)

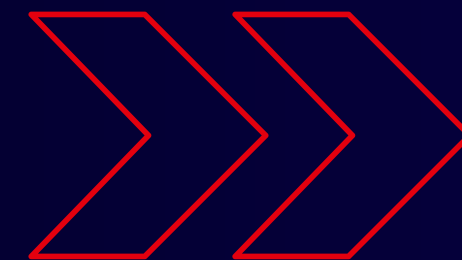
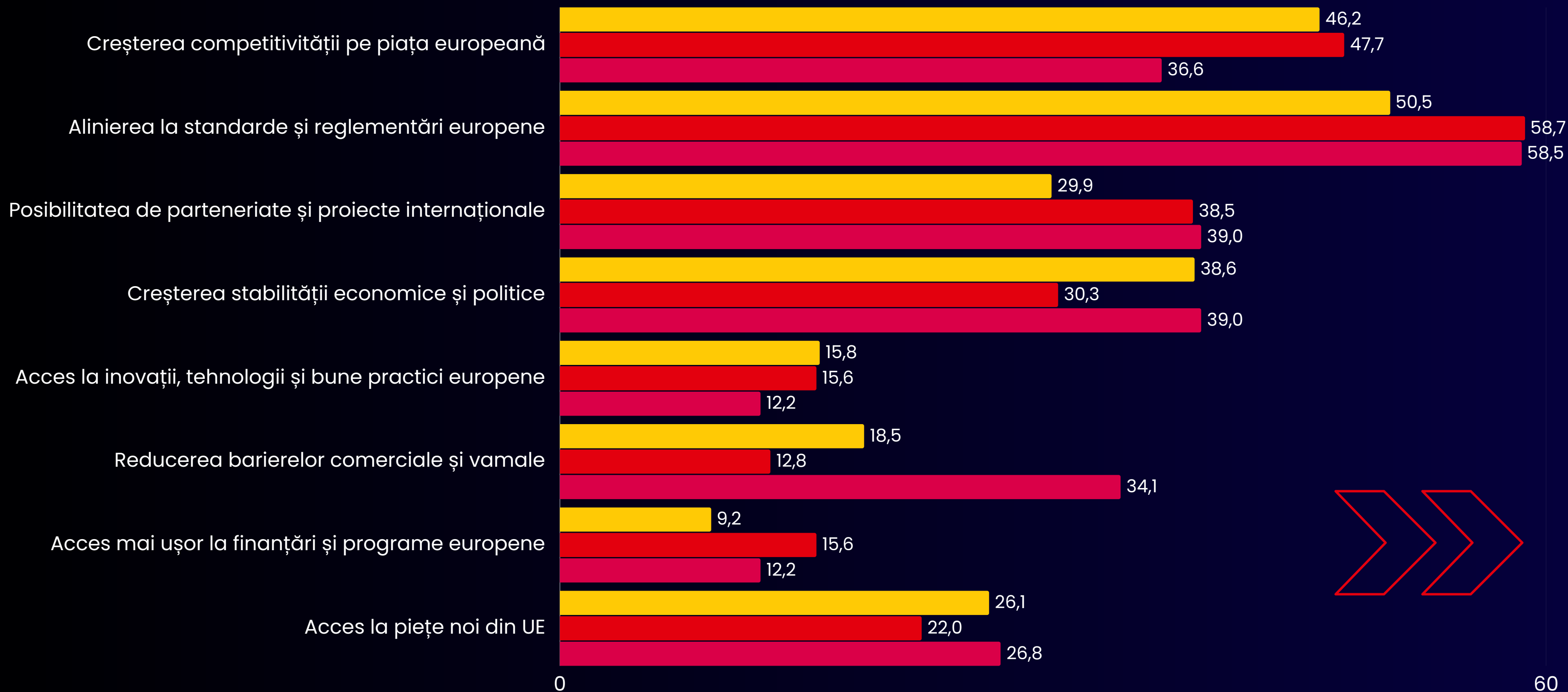
● General ● AIM



5

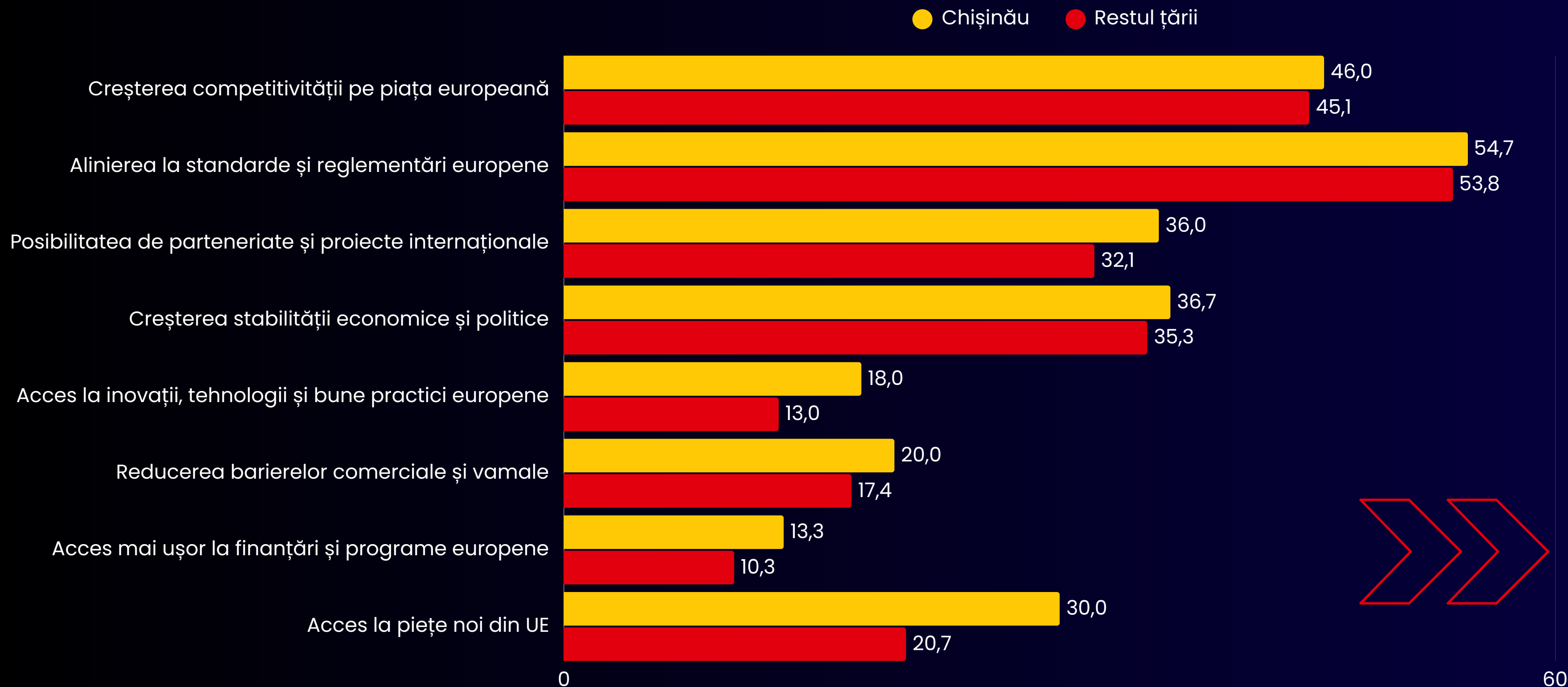
Care considerați că sunt principalele beneficii pentru IMM-uri de la integrarea europeană? (maximum 3 răspunsuri)

● Micro ● Mică ● Mijlocie



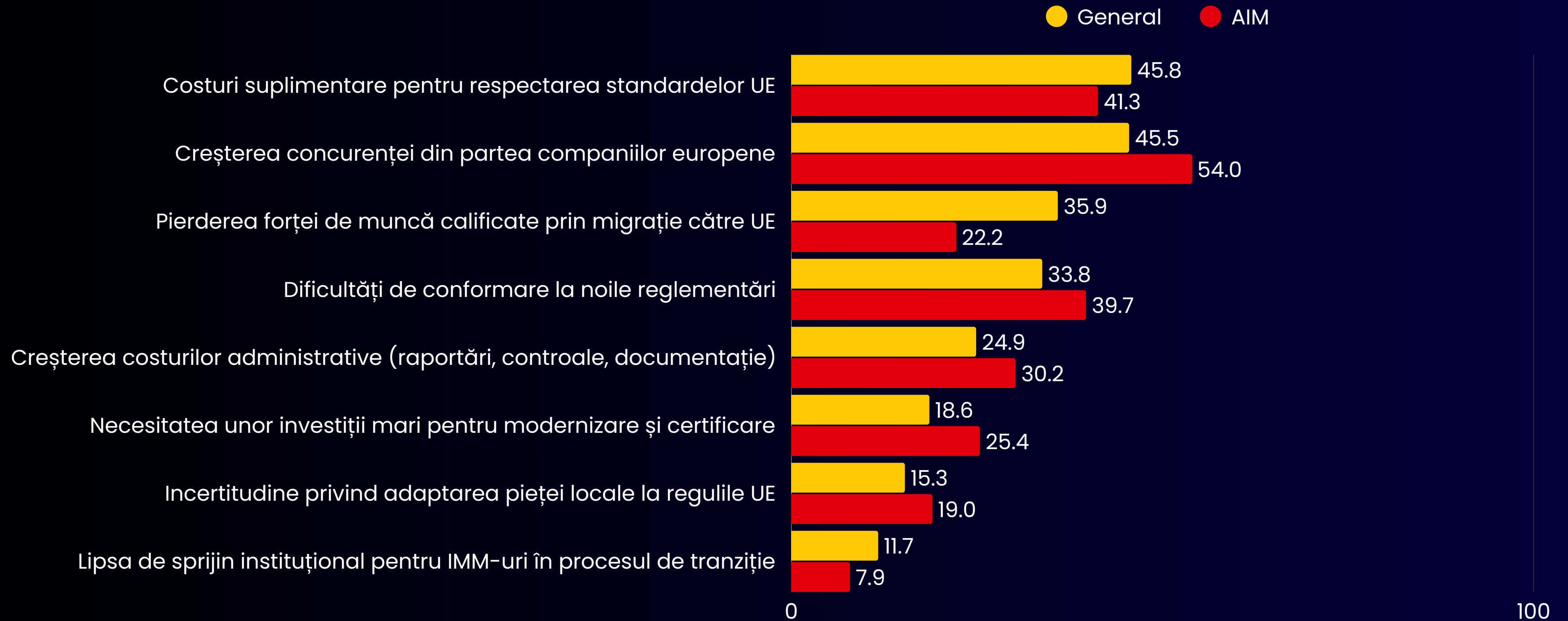
5

Care considerați că sunt principalele beneficii pentru IMM-uri de la integrarea europeană? (maximum 3 răspunsuri)



6

Care considerați că sunt principalele îngrijorări pentru IMM-uri în contextul integrării europene a Republicii Moldova (maximum 3 răspunsuri) (%)



Capitolul 3

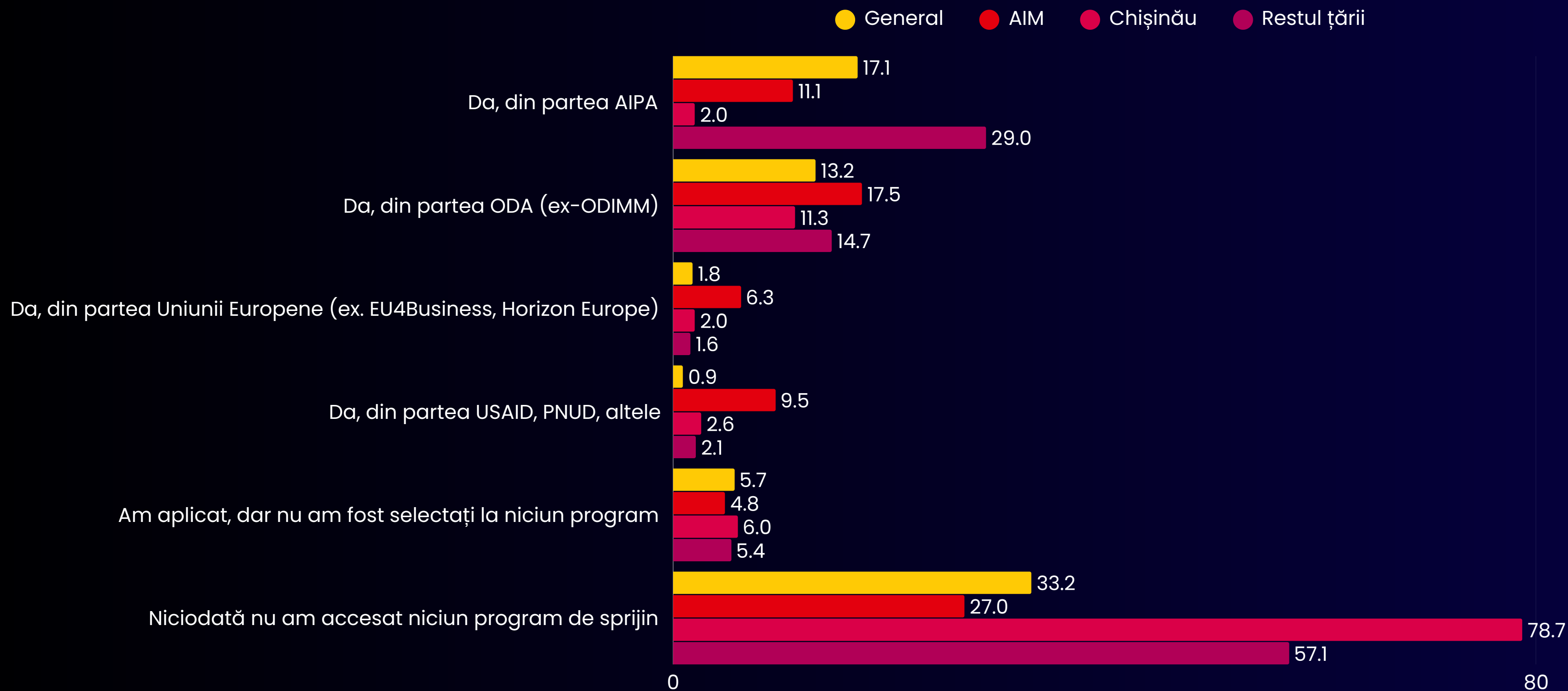
Participarea la programe de sprijin și finanțare

Implicarea IMM-urilor în programe de sprijin și finanțare

- ~33% dintre IMM-uri au accesat cel puțin un program de sprijin
- Majoritatea IMM-urilor nu au beneficiat niciodată de granturi sau subvenții
- Cele mai accesate surse de sprijin:
 - AIPA – 17%
 - ODA – 13%
- Programele naționale sunt percepute drept cele mai accesibile pentru IMM-uri
- Experiența companiilor care au beneficiat este în general pozitivă: majoritatea evaluează sprijinul primit drept util sau foarte util pentru dezvoltarea afacerii.

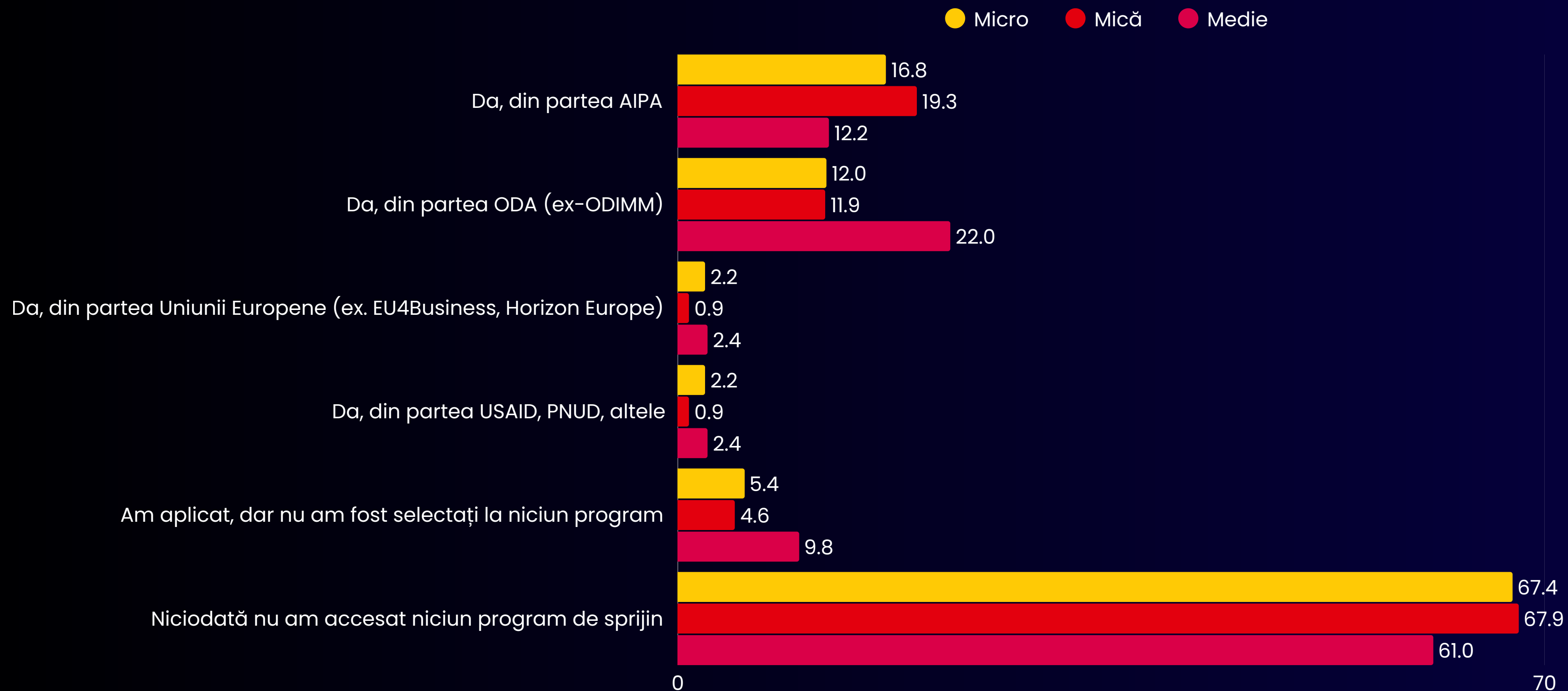
7

Ați beneficiat vreodată de suport (subvenții, granturi, etc.) în cadrul programelor sau instrumentelor de sprijin pentru IMM-uri? (%)



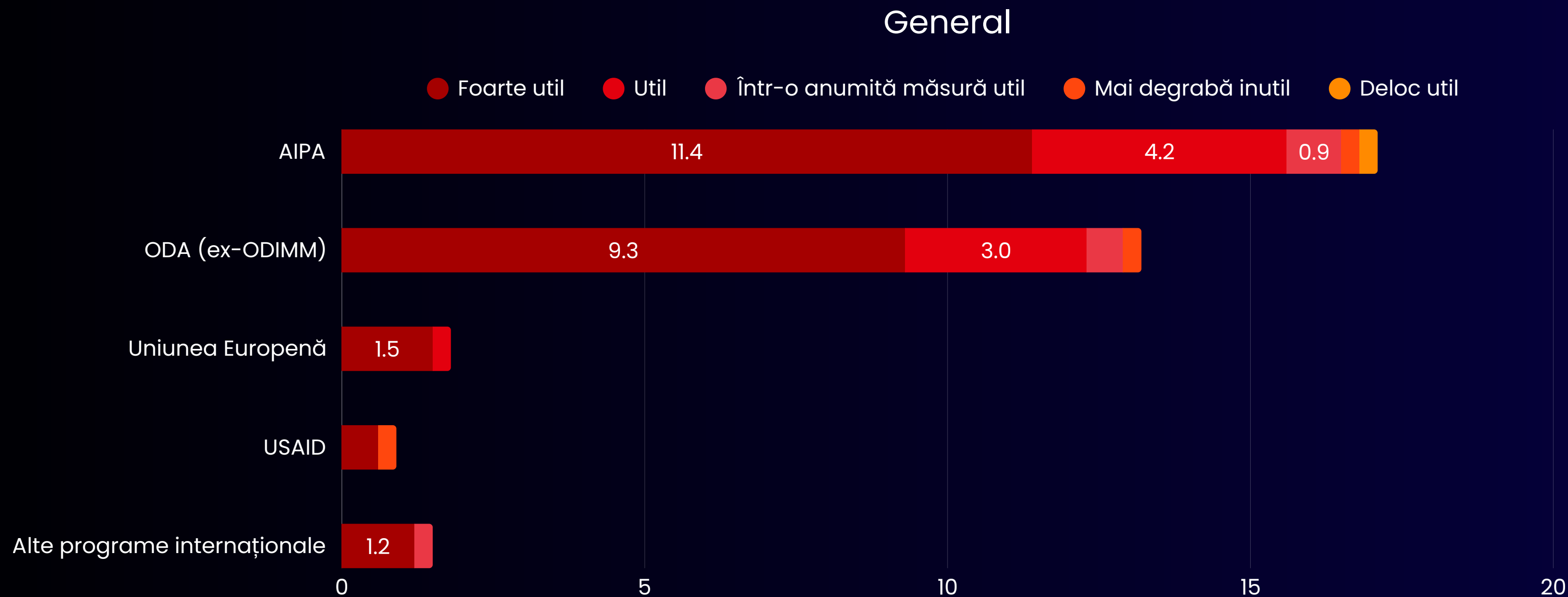
7

Ați beneficiat vreodată de suport (subvenții, granturi, etc.) în cadrul programelor sau instrumentelor de sprijin pentru IMM-uri? (%)



8

Pe o scală de la 1 la 5, vă rog să evaluați utilitatea programului accesat pentru dezvoltarea întreprinderii dvs.?, % dintre acei care au beneficiat de fiecare program (%) %-General și %-AIM

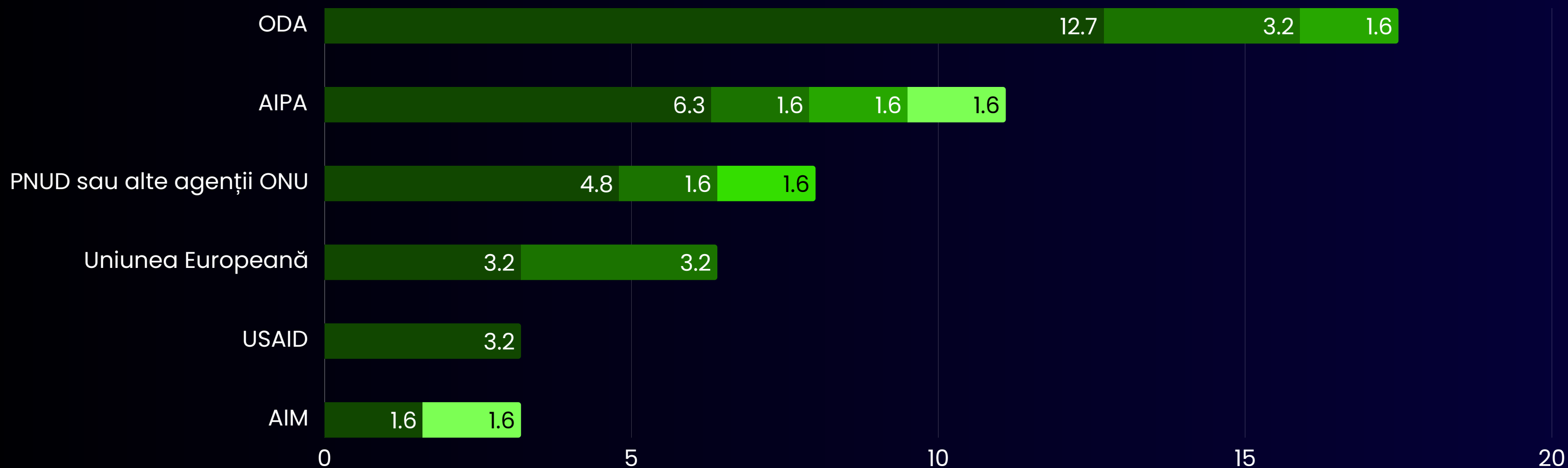


8

Pe o scală de la 1 la 5, vă rog să evaluați utilitatea programului accesat pentru dezvoltarea întreprinderii dvs.?, % dintre acei care au beneficiat de fiecare program (%) %-General și %-AIM

AIM

● Foarte util ● Util ● Într-o anumită măsură util ● Mai degrabă inutil ● Deloc util

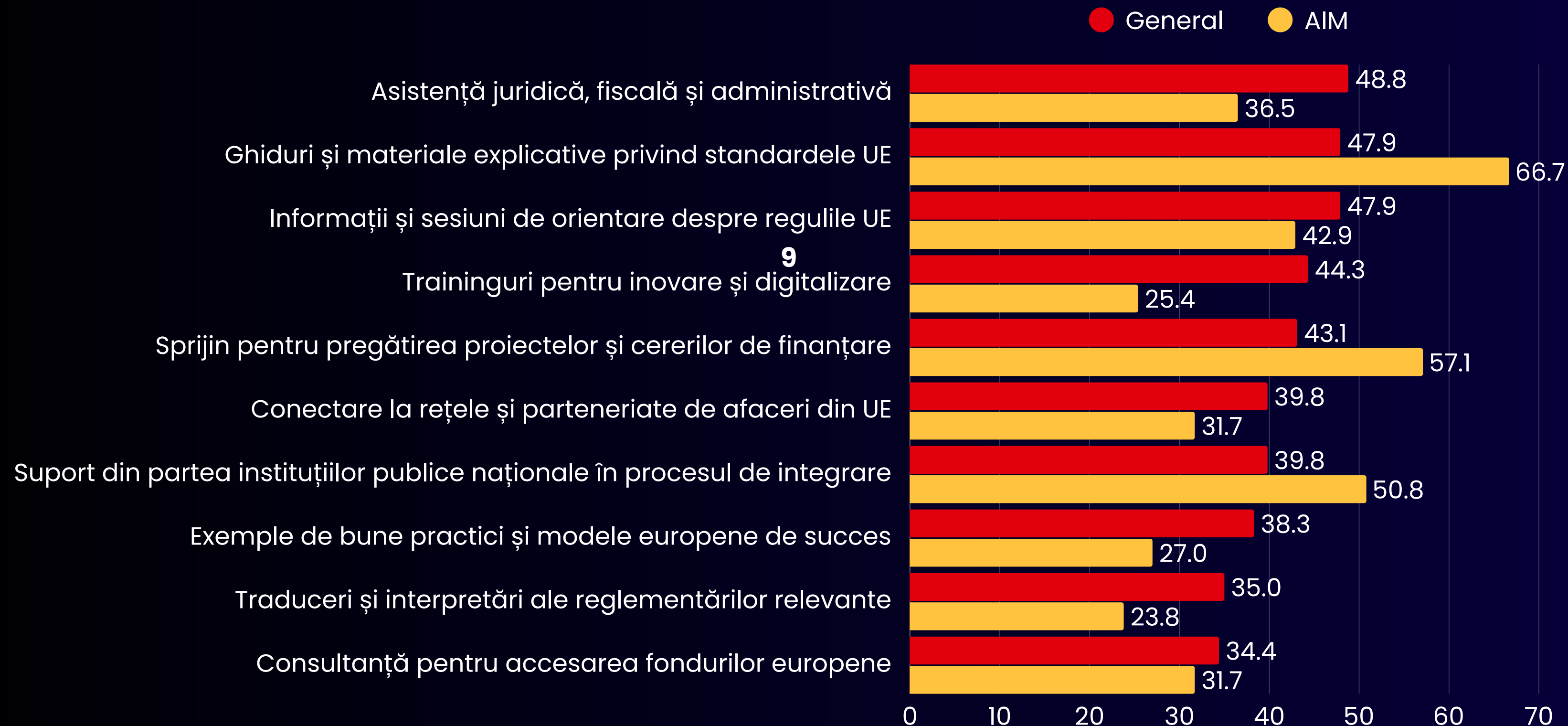


9

În cadrul întreprinderii Dvs., cu ce scop ați folosit finanțarea sau grantul obținut?, % din acei care au accesat cel puțin un program, N=61 (%)



10 Ce tip de informații sau sprijin v-ar fi util pentru a profita mai bine de procesele de integrare europeană? (%)



10 Ce tip de informații sau sprijin v-ar fi util pentru a profita mai bine de procesele de integrare europeană? (%)

Top 3 resurse – General

Asistență juridică, fiscală și administrativă – 48,8%
Ghiduri și materiale explicative privind standardele UE – 47,9%
Informații și sesiuni de orientare despre regulile UE – 47,9%

Top 3 resurse – AIM

Ghiduri și materiale explicative privind standardele UE – 68,7%
Sprijin pentru pregătirea proiectelor și cererilor de finanțare – 57,1%
Suport din partea instituțiilor publice naționale în procesul de integrare – 50,8%

Capitolul 4

Influența crizelor și nivelul de dezinformare



Crize analizate: COVID-19, criza energetică, războiul din Ucraina



Efecte asupra IMM-urilor: costuri mai mari, cerere și vânzări reduse, probleme de aprovizionare, finanțare și investiții limitate

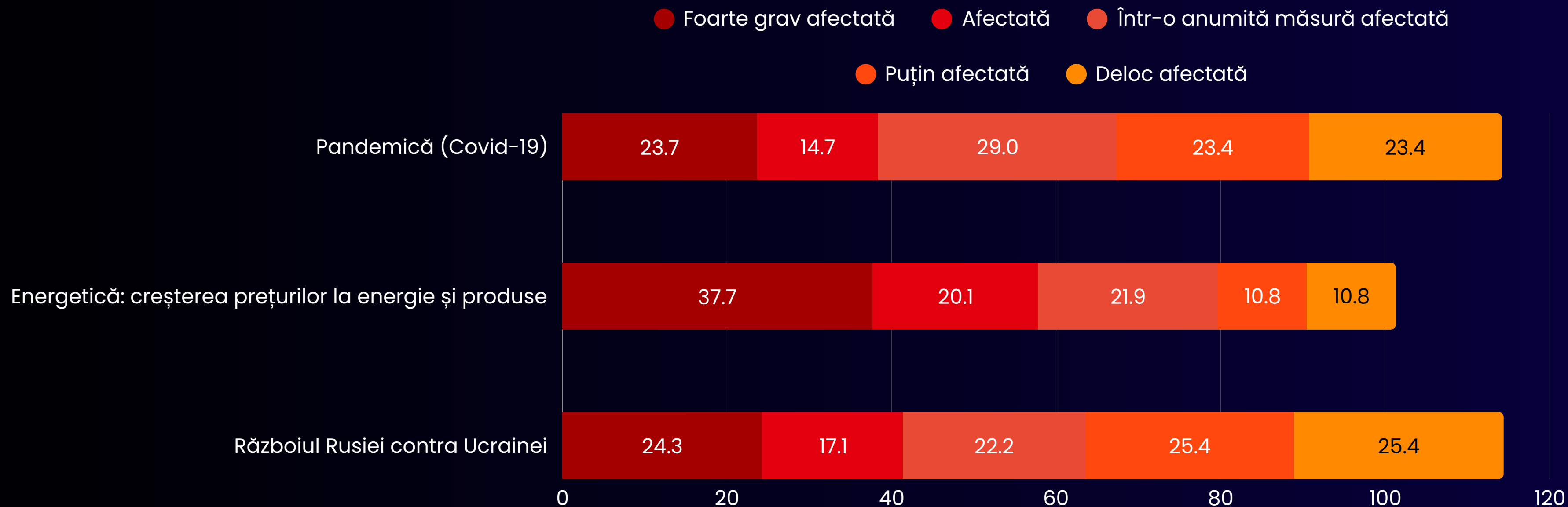


Aspecte externe: bariere pe piețele externe, percepția securității economice

11

În ce măsură (de la 1 la 5) activitatea întreprinderii Dvs. a fost afectată de următoarele crize: (%)

GENERAL



11

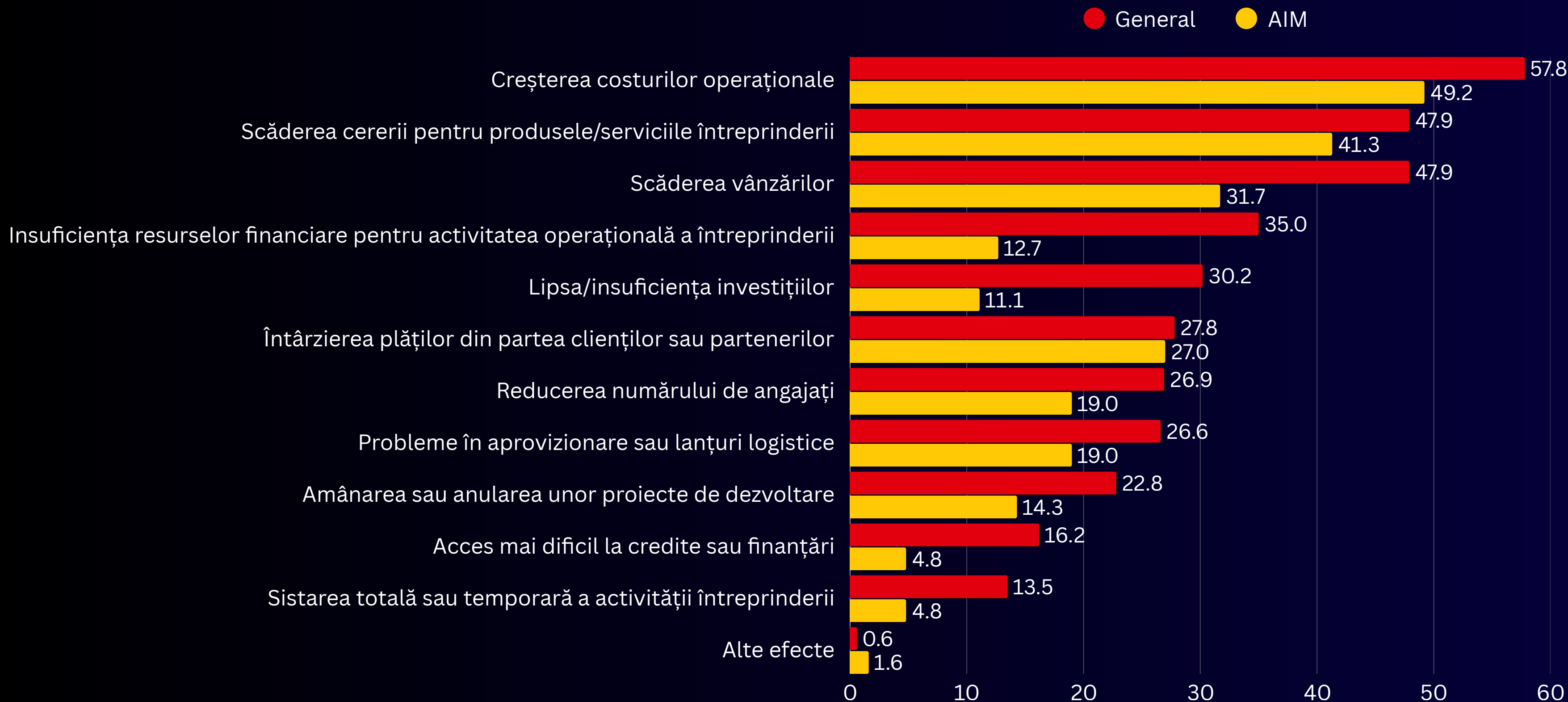
În ce măsură (de la 1 la 5) activitatea întreprinderii Dvs. a fost afectată de următoarele crize: (%)

AIM



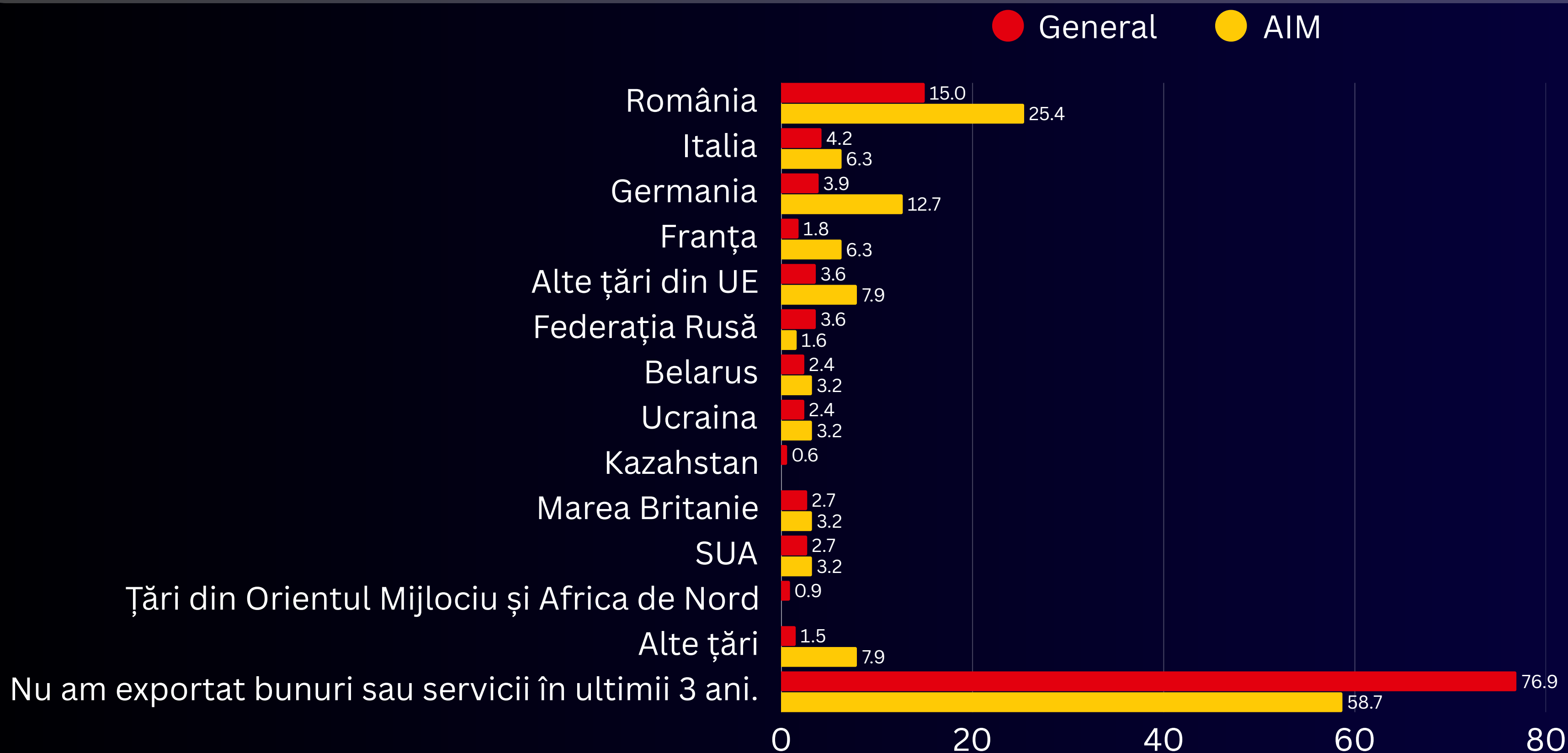
12

Care au fost efectele cumulative ale crizelor recente asupra activității întreprinderii Dvs.? (%)



13

Care au fost principalele destinații de export ale companiei Dvs. în ultimii 3 ani de activitate? (%)



13

Care au fost principalele destinații de export ale companiei Dvs. în ultimii 3 ani de activitate? (%)

 **Nivel redus de export:** Majoritatea IMM-urilor nu au exportat în ultimii 3 ani; piața internă rămâne principala sursă de activitate.

 **Membrii AIM vs. eșantion general:** 58,7% din membrii AIM nu au exportat, față de 76,9% în general → mai conectați la piețele internaționale.

Piețe de destinație principale:

 **România:** 25,4% membri AIM vs. 15% în general

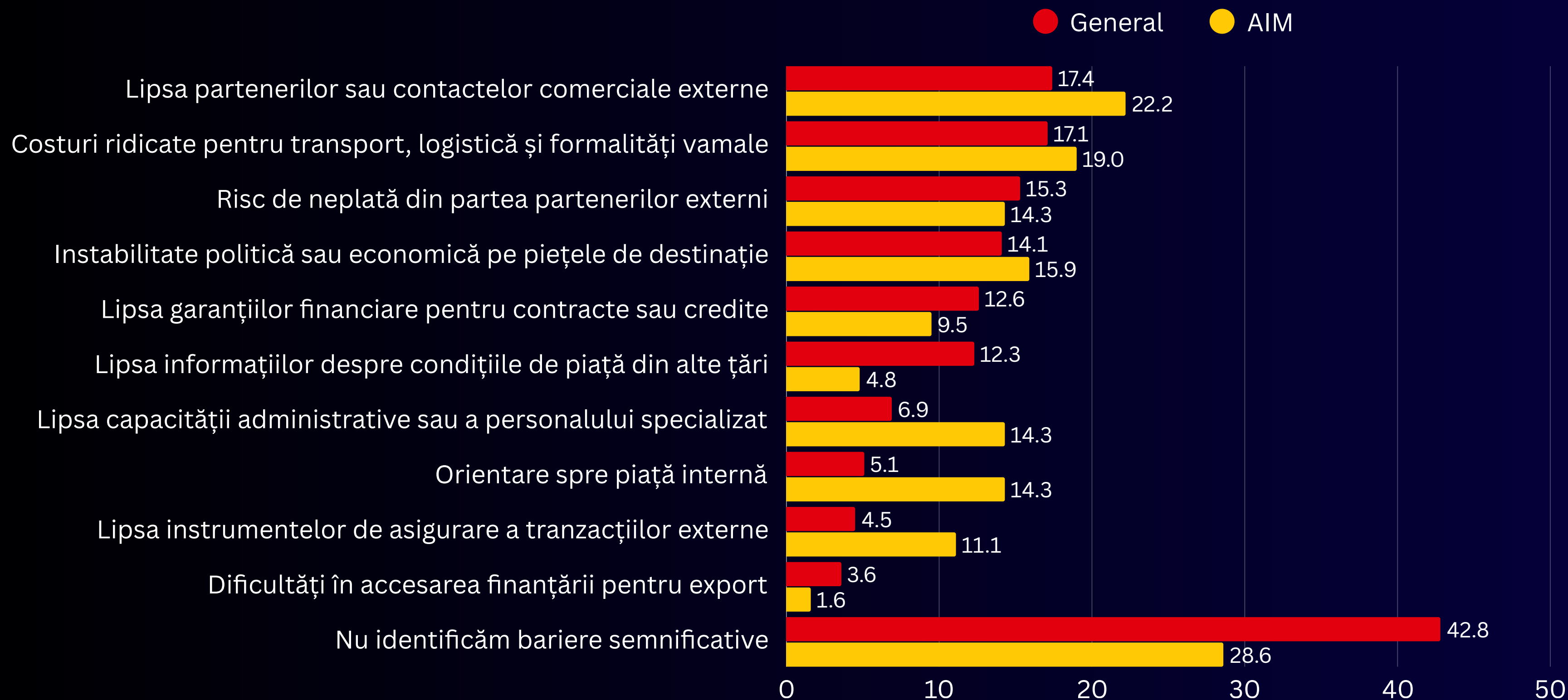
Germania: 12,7% membri AIM vs. 3,9%

Alte piețe: Italia 4%, Franța 1%, alte țări UE 3%

 *Concluzie: Membrii AIM au capacitate mai mare de export și o orientare strategică spre internaționalizare; exportul rămâne accesibil doar unui segment restrâns de IMM-uri.*

14

Care sunt principalele bariere care vă împiedică să desfășurați sau să vă extindeți activitatea de export de bunuri sau servicii? (%)



14

Care sunt principalele bariere care vă împiedică să desfășurați sau să vă extindeți activitatea de export de bunuri sau servicii? (%)

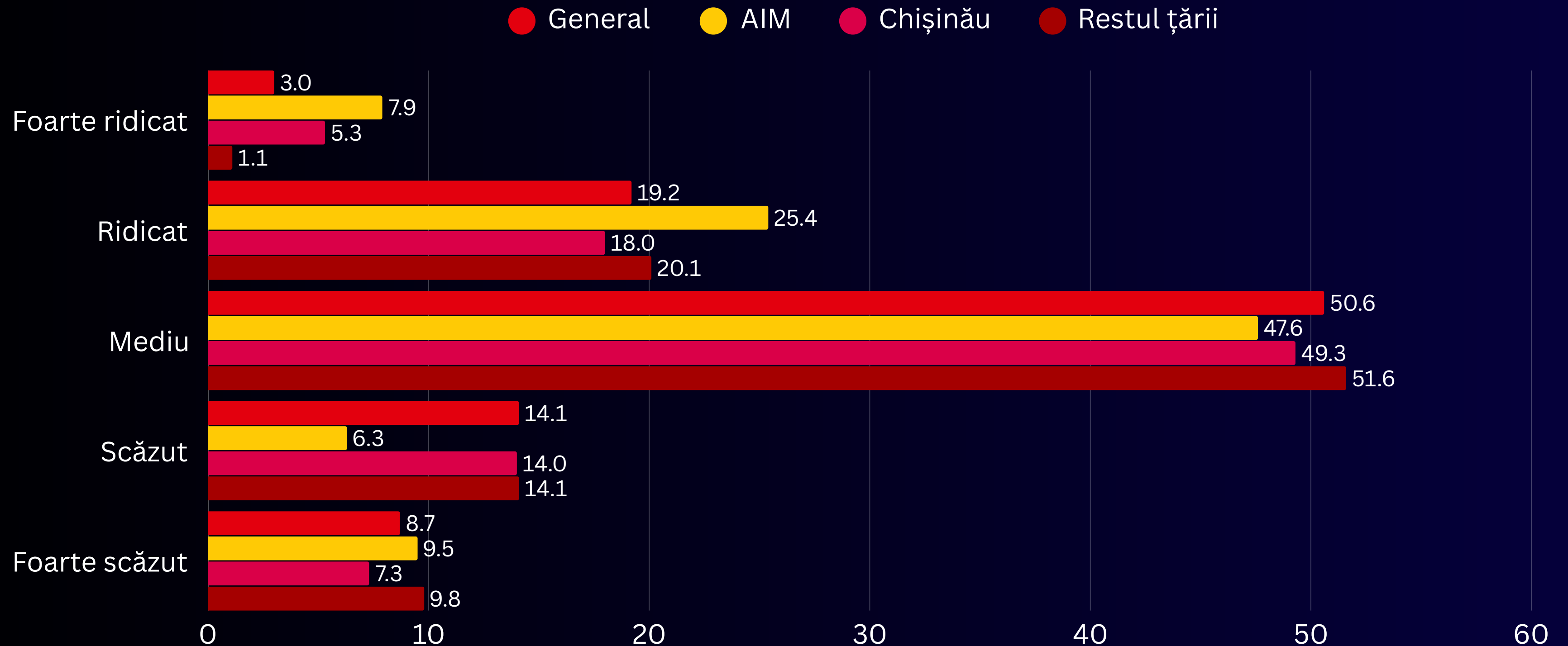
Top 3 bariere pentru extinderea pe piețe externe

- ✗ Lipsa contactelor și partenerilor comerciali – **17%** dintre antreprenori nu au acces la rețele sau canale internaționale.
- ✗ Costuri ridicate de transport, logistică și proceduri vamale – **17%**, afectând atractivitatea exportului pentru IMM-uri.
- ✗ Riscul de neplată și instabilitatea politică/economică – **15%**, determinând prudență în contractele internaționale.

Observație: 42% dintre companiile generale și 28% dintre membrii AIM nu identifică bariere semnificative.

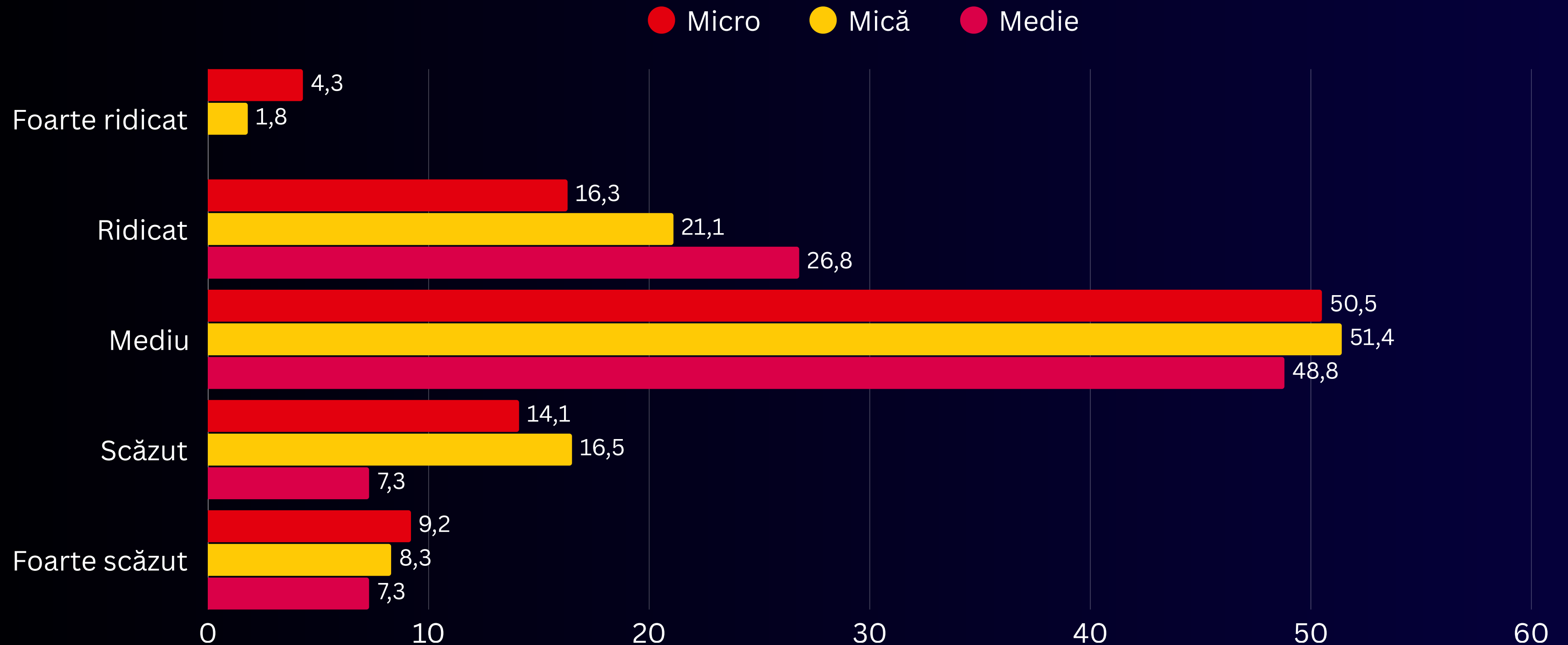
15

Pe o scală de la 1 la 5, cum evaluați nivelul de securitate economică al întreprinderii dvs.? (%)



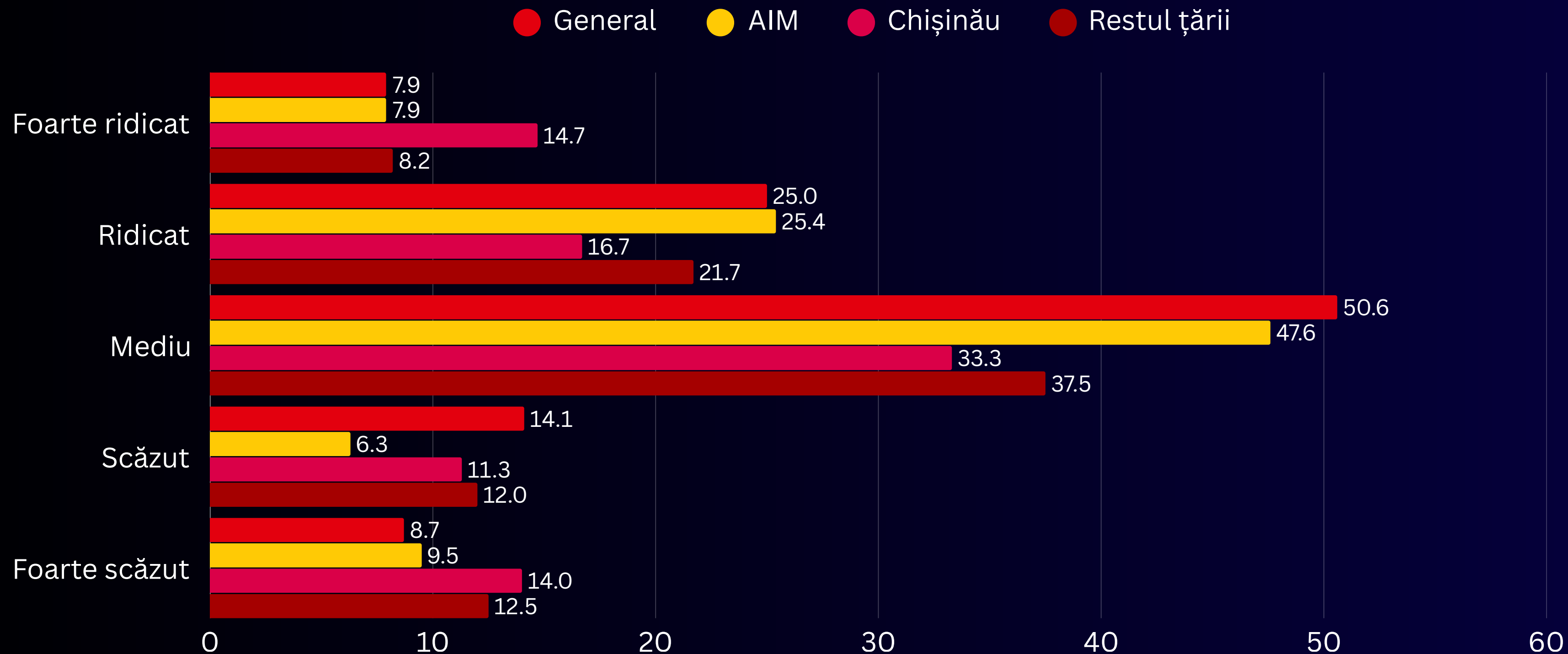
15

Pe o scală de la 1 la 5, cum evaluați nivelul de securitate economică al întreprinderii dvs.? (%)



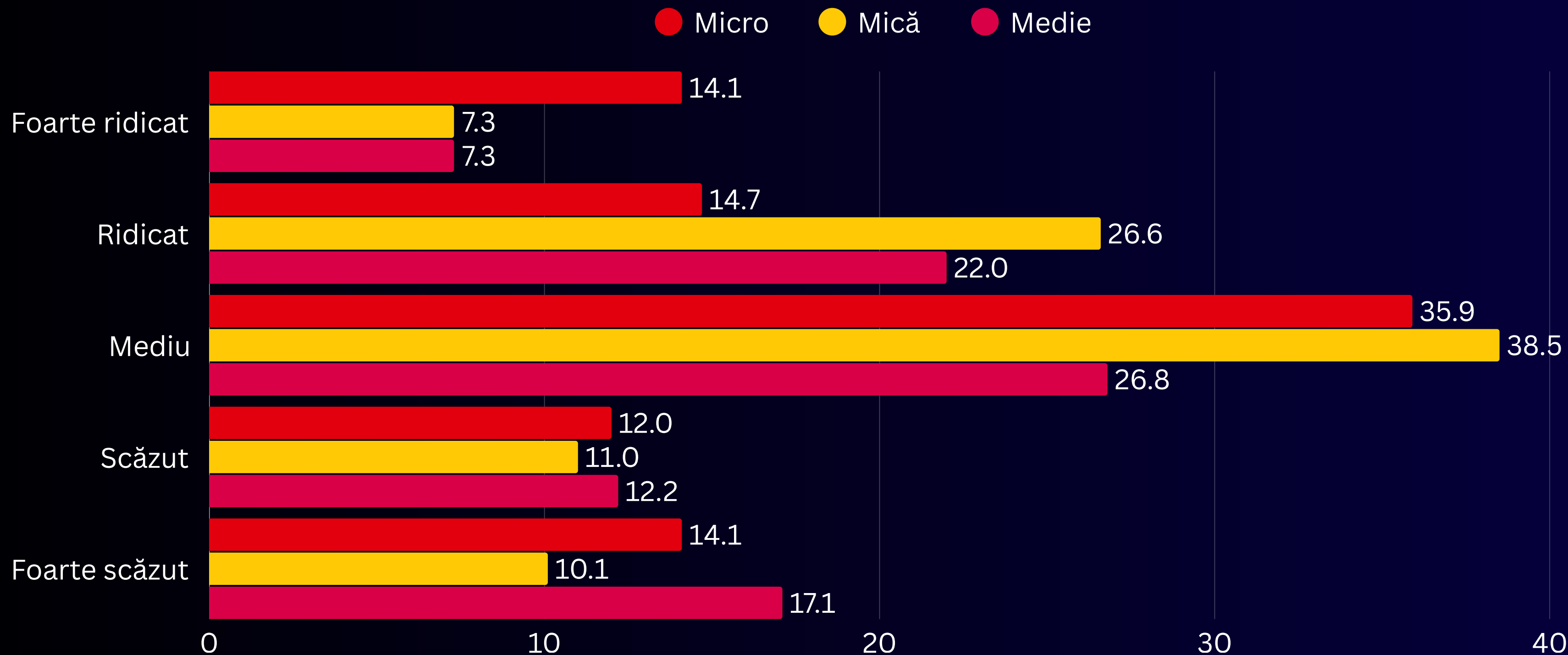
16

Pe o scală de la 1 la 5, cum apreciați nivelul de dezinformare și propagandă care afectează mediul de afaceri din Republica Moldova?



16

Pe o scală de la 1 la 5, cum apreciați nivelul de dezinformare și propagandă care afectează mediul de afaceri din Republica Moldova?



RECOMANDAREA 1 – Politici active pentru ocuparea forței de muncă dedicate IMM-urilor

- (a) **Problema identificată:** Deficitul de forță de muncă calificată afectează capacitatea de operare și dezvoltare a IMM-urilor, în special a microîntreprinderilor și micilor companii din regiunile țării;
- (b) **Constatările sondajului:** Disponibilitatea forței de muncă este componenta cea mai negativ evaluată a mediului de afaceri, iar migrația forței de muncă este percepută drept un risc simțitor în contextul integrării UE;
- (c) **Propunere de soluționare:** Elaborarea și aprobarea unui program național multianual în domeniul ocupării forței de muncă, cu includerea expresă a unor măsuri dedicate IMM-urilor, adaptate nevoilor acestora de recrutare și formare a personalului necesar;
- (d) **Măsură de politică publică propusă:** Introducerea unor măsuri dedicate IMM-urilor, care să includă scheme de formare duală și recalificare profesională, stimulente pentru retenția angajaților. Sunt necesare parteneriate funcționale între IMM-uri, instituțiile de învățământ profesional și tehnic și instituțiile de învățământ superior.

RECOMANDAREA 2 – Crearea unui mecanism integrat de informare și acces la programe de sprijin pentru IMM-uri

- (a) Problema identificată:** Accesul redus la finanțare nu este determinat de lipsa programelor, ci de fragmentarea informației și complexitatea procedurilor de aplicare;
- (b) Constatările sondajului:** Doar 33% dintre IMM-uri au accesat programe de sprijin, iar lipsa informației este principala barieră;
- (c) Propunere de soluționare:** Instituirea punctelor unice de informare, fizice și online, pentru IMM-uri la nivel național și regional;
- (d) Măsură de politică publică propusă:** Crearea unui mecanism de informare pentru IMM-uri, bazat pe o platformă digitală unică de tip „one-stop-shop”, și cu reprezentanțe fizice, completată de campanii de informare și ghiduri sectoriale, finanțate din fonduri europene și și cofinanțare națională.

RECOMANDAREA 3 – Politici dedicate accesului IMM-urilor la piețele externe și dezvoltării capacității de export

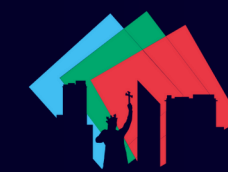
- (a) Problema identificată:** IMM-urile rămân preponderent orientate către piața internă, având un nivel scăzut de acces la piețele externe și o capacitate limitată de a desfășura activități de export;
- (b) Constatările sondajului:** Datele sondajului indică faptul că 77% dintre IMM-uri nu au exportat în ultimii trei ani, principalele constrângeri fiind lipsa contactelor comerciale externe, costurile logistice și vamale ridicate, precum și riscurile asociate tranzacțiilor pe piețele externe;
- (c) Propunere de soluționare:** Elaborarea și implementarea unui Program Național de Sprijin pentru Exportul IMM-urilor, și orientat spre facilitarea accesului acestora la piețele externe, dezvoltarea capacității de export și reducerea barierelor logistice, comerciale și administrative ar fi benefic și ar veni cu soluții în acest sens.
- (d) Măsură de politică publică propusă:** Dezvoltarea unor instrumente îndreptate spre accesul IMM-urilor la piețele externe și dezvoltării capacității de export, inclusiv servicii de matchmaking extern, sprijin pentru certificare și conformare la cerințele UE etc.

RECOMANDAREA 4 – Servicii publice de suport pentru conformarea IMM-urilor la standardele UE

- (a) Problema identificată:** IMM-urile percep integrarea europeană pozitiv, dar se tem de costuri de conformare și complexitatea procedurilor;
- (b) Constatările sondajului:** Circa 45% invocă costurile de conformare, iar 33% dificultatea reglementărilor;
- (c) Propunere de soluționare:** Instituirea unor scheme de consultanță în afaceri și juridică subvenționată pentru IMM-uri;
- (d) Măsură de politică publică propusă:** Instituirea unor servicii publice de suport pentru IMM-uri, prin (i) servicii publice de consiliere informare și consiliere; sau (ii) acordarea de vouchere pentru consultanță juridică și tehnică de către juriști/avocați, elaborarea de ghiduri sectoriale privind standardele UE și prestarea serviciilor de asistență pre-aderare adaptate la capacitățile IMM-urilor din Moldova.

RECOMANDAREA 5 – Măsuri de creștere a rezilienței economice și combatere a dezinformării

- (a) Problema identificată:** IMM-urile sunt vulnerabile la șocuri externe și la dezinformare economică;
- (b) Constatările sondajului:** Criza energetică a afectat grav circa 37% dintre IMM-uri, iar circa 65% percep dezinformarea ca fiind la un nivel mediu–ridicat;
- (c) Propunere de soluționare:** Integrarea IMM-urilor în politicile de reziliență economică și securitate informațională;
- (d) Măsură de politică publică propusă:** Implementarea unor măsuri orientate spre creșterea rezilienței economice a IMM-urilor, inclusiv programe de eficiență energetică, instruirii privind managementul riscurilor și campanii de informare economică.



AIM



MULȚUMIM PENTRU ATENȚIE!

14 IANUARIE 2026

Activitatea face parte din cadrul proiectului „Politici și măsuri de susținere a IMM-lor în Republica Moldova în contextul integrării europene”. Proiectul este finanțat de către Fundația Soros Moldova și este implementat de către AIM în perioada mai 2025 – decembrie 2026.